

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Imprumutul extern

nu se face nici de data aceasta.

În loc de a pune această concluzie la sfârșitul articolului în urma unor savante și iscusite preambule, după cum ar cere o tehnică gazetărească mai pretențioasă, găsim mai eînstît, să intervertim tipicurile consacrate, mai ales că n'am avea pentru ce și ținem încordată curiozitatea cetitorilor până tocmă jos, la sfârșitul coloanei.

Deci: nu se face!

Mărturisim, că nu găsim nimic surprinzător în acest fapt și mai de grabă am fi surprinși, dacă imprumutul s'ar face.

Totuși, un zvon a fost lansat, ca să trăiască o zi, dacă se poate spune, că a trăit un zvon, căruia nimeni nu i-a dat nici importanță, nici ezezmânt.

La trei zile după hotărârea Consiliului din Geneva în chestia optanților, „Exchange Telegraph” din Londra a publicat o preținsă informație din New-York, că România ar fi încheiat cu grupul băncii Blair un împrumut de 60 milioane dolari, ceea ce ar face peste 9 miliarde lei. Informația a fost transmisă presei române de către Agenția „Rador”.

Știrca venind din capitala dlui Chamberlain, aproape își vine să presupui, că a fost lansată numai pentru a produce diversivune și a mai îndulci atmosfera rămasă destul de încărcată după hotărârea dela Geneva.

A doua zi tot agenția „Rador” a publicat desmînțirea promptă, că guvernul român nu tratează nici un împrumut cu consorțiul Blair. Guvernul se interesează de un împrumut în legătură cu stabilizarea; dar nu este fixată deocamdată nici suma împrumutului, nici condițiunile. În Statele Unite guvernul român nu are în momentul de față nici un delegat însărcinat cu încheierea vre-unui împrumut.

De altă parte se atribuie o importanță de ordin financiar călătoriei pripite în străinătate a dlui Barbu Știrbey, care ar fi însărcinat să obțină un împrumut în vederea stabilizării. Misiunea dlui Barbu Știrbey ar fi pentru Paris și Londra. Cercurile financiare nu pun teme prea mult nici pe însărcinarea, ce i s'ar fi încredințat dlui Barbu Știrbey și o consideră mai curând ca o înscenare a partidului liberal cu scopul de a-i da opiniei publice o injecție de optimism.

Situația împrumutului, după cum vedem este neclarificată și afară de demersuri sau afirmări la o parte sau la alta, nu vedem fapte realizatoare, atunei când evenimentele ne-au dovedit că împrumutul a fost mijlocul prin care țările și-au putut consolida viața economică, prin stabilizarea monetară.

Imprumutul extern a ajuns curat povestea cu „cocoșul roșu”.

„Bustin și Ablonczy S.A.” Repr. uzinelor „Ford” în Arad

Reprezentanța din Arad a uzinelor „FORD” s'a transformat în societate pe acțiuni cu firma „BUSTIN și ABLONCZY S. A.”.

Capitalul social este de 6 milioane, din cari 60 procente a fost acoperit de către grupul Bustin și Ablonczy, iar 40 procente aparține grupului dr. Cornel LUȚAI și Rudolf FARAGÓ.

Hatmillió alaptökével részvénytársasággá alakult az aradi Autó és Gépkereskedelmi Vállalat

A Bustin és Ablonczy Rt. az új „Ford” vezérképviselője lesz Arad vidékén

Az Arad és vidékén évek óta előnyösen ismert AUTÓ ÉS GÉPKERESKEDELMI VÁLLALAT jelentős tranzakciót bonyolított le. A vállalat, amely a FORD-AUTÓK képviselőjét látta el, a napokban részvénytársasággá alakult át.

Az új részvénytársaság ABLONCZY ÉS BUSTIN RT. céggel és 6 millió lej alaptökével alakult meg. Az alapításban jelentős összeggel vállalt érdekeltséget az ARADI ÁLTALÁNOS BANK RT. vezérigazgatója, FARAGÓ REZSÓ.

Az igazgatóság tagjai: LUȚAI CORNEL DR., FARAGÓ REZSÓ, ABLONCZY és BUSTIN.

Az alaptőke 60 százalékát az Ablonczy-Bustin, míg 40 százalékát a dr. Luțai-Faragó csoport jegyezte le.

Az új részvénytársaság az új Ford vezérképviselőjét fogja ellátni Arad és környékén és az üzlet várható kiterjedt arányai nagyobb tőke koncentrációját tették szükségessé.

Tizennyolcmillió lejre emeli fel alaptökéjét a Sváb Ipari és Kereskedelmi Bank Rt.

Április 10-ig jegyezhetők az új részvények — A pénzügyintézet hatalmasan lendül előre a fejlődés útján

A bányási sváb gazdasági és pénzügyi életnek újabb jelentős eseményéről van alkalmunk beszámolni. A temesvári SVÁB KERESKEDELMI ÉS IPAR-BANK RT. igazgatósága elhatározta, hogy az 1926. évi közgyűlési határozat végrehajtásaként a pénzügyintézet alaptökéjét a jelenlegi 15 millió lejről 18 millió lejre emeli fel.

A tőkemelés és a saját tőke gyarapítása céljából a pénzügyintézet igazgatósága 6 ezer darab új részvényt bocsát ki egyenként 540 lej kibocsátási árfolyamon, amely összegből 500 lej a névérték, 40 lejt pedig a tartalékalaphoz csatolnak, illetve az új emisszió költségeire fordítanak.

Az új részvények a folyó évi április hó 10-ig jegyezhetők le.

A pénzügyintézet igazgatósága azzal a tervvel foglalkozik, hogy az új emisszió lejgyezése után a pénzügyintézet alaptökéjét 20 millió lejre emeli fel. Ismerve a Bánság sváb közönségének a gazdasági és pénzügyi tranzakciók iránt számtalanszor megnyilvánult érzékét és nemzeti szolidaritását, nem lehet kétséges, hogy a temesvári Sváb Kereskedelmi és Iparbank igazgatóságának elhatározását teljes siker fogja koronázni.

Az a nagy koncepciójú és a bányási svábok gazdasági szükségleteit alaposan ismerő vezetés, amellyel REINHOLZ István, a temesvári Sváb Kereskedelmi és Iparbank Rt. vezérigazgatója a pénzügyintézet ügyét irányítja, újabb fejlődési fázishoz juttatta a temesvári piac és a Bánság nagy lendülettel előretörő sváb bankját és kétségtelen, hogy a tőkeemléssel kapcsolatosan Reinholz István vezérigazgató újabb nagyszabású pénzügyi és gazdasági program realizálását célozza.

Külföldi kölcsön

Az utóbbi hetekben egyre jobban tartja magát a hír, hogy Romániának sikerült Londonban 60 millió dollár kölcsönt lekötni, amelyet rövidesen kibocsátanak a párisi, londoni és new-yorki piacokon. Az elterjedt híreket a gazdasági kormány a leghatározottabb formában cáfolja, ezzel szemben viszont az Exchange Telegraph arról ad hírt, hogy a román kölcsönről szóló szerződést már alá is írták.

A jelentés szerint a kölcsön 60 millió dollárról szól és még e hét folyamán megtörténik a kibocsátása, a Blair és Dreyfuss-konzorcium vezetésével. Bukaresti forrásból nyert értesülésünk szerint Chiriacescu, Monnet és Badescu, a Banca Naională devizaosztályának főnöke a jelentés után el is indultak Newyorkba, hogy perfektuálják a pénzügyi kölcsöntranzakciót.

A kölcsöntárgyalások körül támadt zürzavarban nem alkothattunk magunknak tiszta képet, tekintve, hogy a külföldi sajtóban egyre gyakrabban lát napvilágot egymással ellentmondó vélemény a kölcsönrel kapcsolatban, a kormány pedig mindent cáfol, rámutatva arra, hogy mindössze csak tárgyalásokat folytat a stabilizációs kölcsönről, amelynek összegéről és feltételeiről azonban mind ezideig nem történt végleges döntés.

A kölcsön utáni hajszá tehát folyik, anélkül, hogy a közvélemény bármilyen pozitívumot is tudna a tárgyalások jelenlegi állásáról. Pénzügyeink vezetői egyelőre azzal is megelégszenek, hogy a kölcsön perfektuálására vonatkozó bármilyen híradással szemben törhetetlenül cáfolnak, mintha csak félnének attól a gondolattól, hogy a tervbevett kölcsön egyszer csak megvalósul.

A külföldi kölcsön az ország gazdasági életének régi és égető problémája, amelynek megoldását nem helyes sokáig halogatni. Az ország minden gazdasági tényezője a lejstabilizáció reményébe fektette a gazdasági felépülés lehetőségét és a külföldi kölcsönt a gazdasági konszolidáció főfeltételének tekinti.

A külföldi kölcsönt és a lejstabilizációját sürgősen meg kell valószínűsíteni, mert a késedelmeskedés minden perce egy-egy téglát dönt ki az ország gazdasági életének bástyafalából.

Nyolcvan millió lej valutakölcsönrel állmentálta a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. az elmúlt évben az erdélyi piacot

**A pénztintézet betétállománya közel félmilliárd --
A részvényesek 17 százalékos osztalékot kapnak**

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. március 11-én tartotta meg Ugron István elnökletével 33. évi rendes közgyűlését. Az igazgatóság jelentését Bocsáneci László vezérigazgató ismertette, aki az elmúlt év gazdasági viszonyainak általános ismertetése után utalt arra, hogy

a pénztintézet főleg mobilitásának teljes megőrzésére törekedett,

ami az utóbbi időben indokoltabbnak látszott mint bármikor és amelynek érdekében még áldozatoktól sem riadt vissza a bank vezetősége.

Fontos eseménye volt a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbanknak az elmúlt évben a vele eddig is szoros összeköttetésben álló Nagyvárad Takarékpénztárnak, Biharmegye nyolcvan év óta működő és kiterjedt üzletkörrel rendelkező pénztintézetének beolvastása. A Nagyvárad Takarékpénztár a jövőben mint a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank fiókja fog működni és részvényeit a Hitelbank részvényeire a folyó év folyamán fogják átcserelni.

A pénztintézet dési, dicsőszentmártoni, gyulafehérvári és marosvásárhelyi fiókjai a várakozásnak megfelelően működtek

és fokozatos fejlődésről tettek bizonyosságot. A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank affiliiált intézetei: az Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt., a Bánffyújnyádi Népbank Rt., a Szászrégenvidéki Takarékpénztár és Hitel Rt., a Torda-nyosmegyei Takarékpénztár Rt. és az Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. üzletvitüket jó eredménnyel zárták és a megelőző évihez hasonló jutalékot juttattak részvényeseiknek.

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank iparvállalatai közül

a nagyvárad Dréher-Haggenmacher Sörgyár Rt. termelése az 1927. évben a megelőző évhez képest 15 százalékos emelkedést mutat,

aminek megfelelően mérlegét is jó eredménnyel zárta. Bár az elért kitűnő eredmény magasabb osztalék fizetését is lehetővé tette volna, belső megerősítések céljából csak az előző évhez hasonló osztalékot fizetett részvényeseinek.

A Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Rt. az 1927. évet igen szép eredménnyel zárta,

mérlegét a legreálisabban állította össze és további jövedelmezősége tekintetében a legszebb reményekre jogosít.

Az építkezési kedv hiánya és a CFR vezérigazgatóságával kötött szerződésének lejártja miatt

a nagyvárad Rimanóczy Műbutor- és Parkettgyár Rt. üzemét teljesen beszüntetni volt kénytelen

és így a pénztintézet alimentálásában levő vállalatot semmiféle rezsi és költség nem terheli.

A pénztintézet kolozsvári áruraktára a rossz gazdasági viszonyok hatására megérezte ugyan,

az áruraktár telepértéke emelkedett,

azonban annak a 442 négyzetméter területének a megvásárlásával, amellyel a

pénztintézet a telepet kibővítette.

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. betétállománya a közönség és az üzletfelek változatlan bizalmának kifejezéséül hatalmas növekedést mutat az elmúlt évben és 145 millió lej szaporulattal 469 millió lejre emelkedett. A betétállomány növekedését a Nagyvárad Takarékpénztár betétállomának beolvastása is befolyásolta ugyan, a többlet azonban ettől függetlenül is nagyarányú.

A folyószámla kihelyezések és a váltótárcza összege az 1926. évi 353 millió lejről 417 millió lejre emelkedett. Fontos szerepet töltött be a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. Erdély gazdasági és pénzügyi életében az elmúlt évben a valutakölcsönök folyósításával.

A pénztintézet az 1927. év folyamán több, mint 80 millió lej valutakölcsönt folyósított.

A szolid és reális üzletvezetést igazolja, hogy a pénztintézet az 1927. évben 13 millió 85 ezer és 308 lej tiszta nyereséget ért el, amelyből megfelelő tartalékolás után

részvényenként nettó 17 lej osztalék kifizetését határozta el a közgyűlés.

A felügyelőbizottság jelentését dr.

Banca Șvabească p. Comerț și Industrie și sporște capitalul

Acțiunile noi pot fi semnate până la 10 Aprilie

Direcțiunea BANCII ȘVABEȘTI PENTRU COMERȚ ȘI INDUSTRIE conformându-se hotărârii adunării generale din 1926 a emis prospectele pentru subscrierea acțiunilor noi în valoare de 3 milioane lei, cu cari capitalul social al băncii se va urca la 18 milioane lei.

Acțiunile noi: 6000 în valoare nominală de 500 lei sunt emise pe cursul de 540 lei din cari 40 lei pentru fondul de rezervă.

Semnarea acțiunilor se poate face până la 10 Aprilie. După acoperirea acestei emisiuni direcțiunea speră să poată emite o nouă emisiune, pentru a atinge suma de 20 milioane lei și cunoscând spiritul de economie și solidaritate națională a populației șvabești, nu încapă îndoială, că emisiunile băncii vor avea succes deplin.

Banca Șvabească pentru Comerț și Industrie înaintează cu pași repezi spre progres sub conducerea valoroasă și de înaltă competență a dlui director Ștefan REINHOLZ.

Az Erdélyi Hitelbank Rt. 16 százalékos osztalékot fizet

Óvatos üzletpolitika mellett 13 millió 937 ezer 643 lej a pénztintézet tiszta nyeresége

Az aradi ERDÉLYI HITELBANK RT. igazgatósága március 13-án tartotta meg iltói ADLER Andor elnökletével a pénztintézet 87. üléstévének mérlegmegállapító ülését.

Az igazgatóság FEJÉR Gábor vezérigazgató jelentéséből örömmel állapította meg, hogy az elmúlt üzletév a pénztintézetnek tradicionálisan óvatos üzletpolitikája következtében szép eredménnyel zárult.

Az igazgatóság meglepéssel vette tudomásul, hogy az 1927. év folyamán teljes sikerrel eszközölt alaptőkeemeléssel az Erdélyi Hitelbank Rt. részvénytőkében és tartalékokban körülbelül 70 millió lejjel rendelkezik. A reális és óvatos üzletvezetés dacára a mérleg minden tétele jelentősebb emelkedést mutat és az emelkedéssel arányosan az évi nyereség is megfelelően növekedett.

A pénztintézet az 1927. évben 13 millió 937 ezer 643 lej tiszta hasznót ért el. Az igazgatóság a március 24-én megtartandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a kétes követelések tartalékalapját a múlt évi 1 millió 500 ezer lejjel szemben 3 millió lejjel dotálják, a fennmaradó 10 millió 937 ezer 643 lejt pedig az alapszabályok értelmében osszának fel.

Osztalékol a múlt évhez hasonlóan nettó 80 lej, (16 százalék) kerül kifizetésre, míg a kétes követelések tartalékalapjának 3 millió lejjel való dotálásán kívül a tartalékalapot 1 millió 800 ezer lejjel, a nyugdíjalapot pedig 1 millió lejjel fogják gyarapítani.

Millea Aurel ügyvéd ismertette. A jelentést a közgyűlés egyhangulag elfogadta és úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak megadta a felmentést, az igazgatóság tagjává pedig három évi mandátummal újól megválasztotta Ferenczy Lajost.

Jurii de arbitri pe lângă Camerile de Comerț

Un proiect al Uniunii Camerelor de Comerț

Ritmul vieii și agitacii al relațiilor economice și necesitatea de a limpezi conturile au îndemnat pe oamenii de afaceri să caute pentru lichidarea eventualelor diferende ce s'ar ivi între dâșii alte căi, decât acele ale instanțelor de drept public. Așa

s'a născut obiceiul judecătorilor de arbitri, răspândit tot mai mult în deceniile din urmă

și mai ales în timpul războiului și după războiu.

Legile vechi referitoare la arbitri nu mai corespund stărilor de azi și

Uniunea Camerilor de Comerț a întocmit un proiect de lege, care să dea o nouă reglementare potrivită timpurilor noastre

instituțiunei jurilor de arbitri. Proiectul a fost trimis tuturor Camerelor de Comerț. Camera din Cluj l-a luat în discuție ieri sâmbătă și

și-a înaintat observațiunile la adresa Uniunii Camerilor de Comerț și Industrie din București.

Proiectul prevede să se înființeze

Óváry Elemér dr. indítványára a közgyűlés köszönetet szavazott az igazgatóságnak, a felügyelőbizottságnak, valamint a végrehajtóbizottságnak, külön Bocsáneci László vezérigazgatónak és a szorgalmas tisztviselői karnak.

usemenea jurii de arbitri pe lângă toate Camerele de Comerț. Până în prezent funcționau asemenea arbitri la „Lloydul” din Timișoara, la Hala Comercială din Oradea, precum și arbitri de bursă pe lângă Camera de Comerț din Arad.

După noul proiect ar urma să se înființeze din lege jurii de arbitri pe lângă toate Camerele de Comerț.

Juriile vor fi compuse din juriști, din negustori și meseriași, având între 80 și 100 membri aleși pe 3 ani.

Părțile în litigiu vor fi libere să-și aleagă arbitrii din numărul mare de membri chemați a judeca

numai în cazul când sunt ceruți de către părțile în litigiu.

Uniunea Camerilor de Comerț face toate sforțările, ca proiectul să fie pus în discuție încă în actuala sesiune parlamentară.

1079—1928. sz.

Meghívó

A Cluji Ipartestület 1928. március hó 18-án, határozatképtelenség esetén 1928. március hó 25-én mindenkor 10 órai kezdettel a Cluji Kereskedelmi és Iparkamra dísztermében (Calea Victoriei 51) tartja

XXXII. évi rendes közgyűlését,

amelyre T. Tagtárs urat tisztelettel meghívja a Cluji Ipartestület Elöljárósága nevében.

Cluj, 1928. március hó 1-én.

Anton Moldovan, elnök.

Jakab Lajos, jegyző.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó és a jegyző könyv hitelesítésére két tag kiküldése.
2. Jelentés az előjáróság 1927. évi működéséről.
3. Számadások bemutatása és a vagyonmérleg, valamint az eredmény-számla megállapítása.
4. A számvévi bizottság jelentése és a felmentvény iránti határozat.
5. Az 1928. évi költségelőirányzat megállapítása.
6. Az esetleg beérkezett indítványok tárgyalása.
7. Választások (választandó: tizenkettő rendes előjárósági tag).

Tudnivalók közgyűlésre:

A napirendre ki nem tűzött indítványok csak azon esetben vétetnek a közgyűlésen tárgyalás alá, ha 20 tag aláírásával legalább 4 nappal a gyűlés napja előtt, az előjáróságnak beadatnak.

A számadások a közgyűlés napja előtt 8 nappal a testület helységében a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A közgyűlésen a testületben tartozó minden iparos, aki politikai jogai gyakorlásától felfüggesztve nincsen, szavazattal bír.

A mennyiben a közgyűlés 1928. március hó 18-án nem lenne megtartható, az 1928. március hó 25-én kitűzött közgyűlésre újabb meghívókat nem bocsátanak ki, hanem hírlapi uton fogjuk ezt T. Tagtársaink tudomásra hozni.

Mit vár a faipar az új vasúti tarifától?

Miért volt szükséges a vasúti tarifa revíziója? — A faanyag kivitele nem fog növekedni — A fatermelők sérelmei nem nyertek orvoslást —
Bán Vilmos nyilatkozata

A közelebről életbelépő új vasúti tarifáról kérdést intéztünk BÀN Vilmoshoz, a PATRIA FATERMELŐ RT. volt igazgatójához, aki a tarifaugyeknek alapos ismerője és aki a kérdéseinkre a következőképp válaszolt:

— A háború óta immár hatodszor történik a vasúti tarifa megváltoztatása. Az impérium átvétele után a csatlakoztatott területeken érvényben lévő vasúti díjszabásnak a hevenyészett megváltoztatása azért volt szükséges, mivel a megnagyobbodott Románia területén levő egész vasúti hálózat egy vezetési alá kerülve, a különböző vasúti tarifákat hozzá kellett formálni a régi díjszabáshoz. A békeszerződés aláírása után általános tarifarevizió következett, melynek már számolni kellett azzal a körülménnyel, hogy a jelentékenyen eltolódott országhatárok következtében bizonyos ipari termelvényekben tulprodukciónak lesz, mivel,

az ország ugyszólván máról holnapra agrárállamból nagyrészen ipari állammá változott.

Az új tarifának azonkívül bizonyos mértékig hozzá kellett simulnia a szomszédos államok tarifapolitikájához.

— A vasúti tarifának a későbbi megváltoztatása egybeesik a politikai érváltozással. Minden új kormány a legelső teendői közé sorolta a vasúti tarifa „átcsoportosítását“. Kéthárom ilyen általános tarifarevizió minden parancsoló szükségesség nélkül történt és nem is akart valamely időközben felmerült problémát megoldani. Az 1926 szeptember 15-én közzétett és egész jelentéktelen változtatással még jelenleg is érvényben lévő díjszabásnak azonban már rendkívül fontos rendeltetés jutott. Ennek

az új tarifának kellett megoldani a napról-napra türethetlenebbé váló és a vasúti forgalmat, illetve ezzel együtt az egész ipari termelést megbénító vasúti kocsihányt.

Ezt a kormány egyszerű gazdaságpolitikai loping the loop-al akarta kiküszöbölni.

— Abból a feltevésből indult ki, hogyha egy vasúti kocsin nem hatszáz kilométert fut be egyhuzamban, hanem háromszor egyenként kétszáz kilométert, úgy egy helyett három kocsisigénylést tud kielégíteni és önmagától megszűnik a kocsihány. A megoldás tehát adva van és ennek a jegyében készült a legutóbbi vasúti díjszabás. A fuvardíj a távolság arányában növekedett és távoli relációkban egyáltalán lehetetlenné vált a szállítási és

míg azelőtt például Marostordamegyéből is rentabilis volt a tüzfifaexport lehetséges.

A kormány úgy képzelte, hogy valamely vidék ipari termelvényének 120—150 kilométeres körzeten belül kell elfogynia. Ez számokban kifejezve annyit jelent, hogy például Targu-

Mureşnek az évi négyezer vagon tüzfifa helyett huszezer vagonot kellene fogyasztania.

— A kocsihány kiküszöbölésének a jegyében megalkotott vasúti díjszabás azonban még csak megközelítőleg sem tudta ezt a problémát megoldani, mint ahogyan az egyébként természetes is. Ha egy vasúti kocsin hatszáz kilométert fut egyhuzamban, ez — a ki és berakásra egy-egy napot számítva — a kocsinak két napi veszteglését jelenti, ha ugyanezt a távolsági relációt három etapban végzi, úgy a ki- és berakás hat napot vesz igénybe.

— A kocsimozgások tehát nem szüntek meg, ellenben az export jelentékenyen megesapant.

Az 1925—1926. évi téli idényben Magyarországra szállított egyszázötven vagon tüzfifa az 1926—1927. évi kampányban ötvenhatezer kocsi rakományra redukálódott.

Ez nem csupán a vámbevételekben jelentett jelentékeny differenciát, hanem az egész vasúti intézményt is a hullámaira kapta a gazdasági válság árja. A deficit napról-napra növekedik és arról talán ne is essék szó, hogy közel sem tud megfelelni annak az eszmei rendeltetésnek, hogy az ipari és mezőgazdasági termelvények gyors kicserélését lehetővé tegye és hogy a gazdasági termelésre erjesztőleg hasson.

— Ami a legközelebbi időben megjelenő új vasúti díjszabást illeti, ezen — mint ahogy a tervezetből alkalmam volt meggyőződni — az a tendencia tört utat, hogy a havonta mintegy százötvenmillió lejt kivevő hiányt elűntesse, vagy legalább is csökkentse. Az új tarifának ezen az egy rendeltetésén kívül bajos volna más tendenciáját, mint például az export növekedése, felfedezni. Az egyes tarifaszakályok rapszódikusan vannak csoportosítva, néhány tételnél jelentéktelen fuvardíjredukció, a legtöbbjénél viszont nagyobb emelések történtek, úgy, hogy az új vasúti tarifa a régi-vel szemben alig jelent valami változást.

— A fatermelés szempontjából a helyzet lényegében szintén változatlan és

kizárólag a faragottfa kivitelét teszi lehetővé, melynek a fuvardíját majdnem a felére redukálta.

A tüzfifa díjszabásánál történtek változások, ez azonban az exportlehetőséget semmiben sem mozdítja elő. Egyik nagy hibája az új tarifának, hogy

a fűrészelt faanyag belföldi szállítását nem tette olcsóbbá,

a legnagyobb sérelem azonban kétségtelenül azokat a gőzfűrészvállalatokat érte, melyeknek az üzemei a termelőhelyektől távolosnak.

— Az erdei termelőhelyektől távol levő gőzfűrészeknek egyik évekre visszanyúló, számtalanszor felpanaszolt sérelme, hogy a gömbfának a vasúti fuvardíját majdnem ugyanolyan összegben állapították meg,

mint a készanyagét. Más ipari termelvényre applikálva ez azt jelenti, mintha a cukorrépa tarifája ugyanaz volna, mint a cukoré, vagy hogyha a nyersvasat és a varrógépet ugyanazon tarifális osztályba soroznák. A kész butor teherbírása nagyobb mint a nyers butoranyagé.

— Az új tarifa megalkotásánál a kormány ismét a régi hibába esett és nem számolt az egyes ipari termelvények teherbírásával.

Változás azonban minden valószínűség szerint mégis lesz. Néhány ipari üzem kénytelen lesz beszüntetni az üzemét. Lehet, hogy néhány, évek óta szünetelő üzem viszont újból megindulhat.

— Hogy milyen eredményt várok általában az új tarifától? Azt, hogy három hónap múlva meg kell változtatni.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara hadjáratot indított a zugsbiztosítók ellen

Alapszabályaik és működési engedélyük bemutatására szólították fel a házassági és viszontbiztosító társulatokat

Az erdélyi és bánági piacon mind gyakrabban ütök fel kétes hadiszállásait a magukat „vizontbiztosító“ társaságoknak nevező alakulatok. Számtalan visszaélést és szédelgést követtek már el ezek a biztosítási kalózok és ezek a szédelgések a stabil, régi biztosítóintézetek részére váltak a legkellemetlenebbé, mert működésükkel gyanakodóvá és elzárkózóvá tették a közönséget a biztosítás intézményével szemben. Akció is indult meg, hogy a hatóságok kíméletlen szigorral járjanak el a biztosítási „vállalkozások“ ellen.

A napokban az aradi kereskedelmi és iparkamara leiratot kapott a kereskedelmi minisztériumtól, amely felszólítja a kamarát a viszontbiztosító társaságok hathatós ellenőrzésére. Az aradi kereskedelmi és iparkamara a miniszteri leirat alapján ankétot rendezett ebben a kérdésben és

felszólította a kamara területén működő viszont- és házasságbiztosító társulatokat, hogy alapszabályukat és működési engedélyüket haladéktalanul mutassák be.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara vezetősége emlékiratot intézett egyidejűleg a kereskedelemügyi minisztériumhoz, amelyben felkéri rendelet kibocsátására, hogy

az aradi kamara területén biztosító társaságok csak abban az esetben működhetnek, ha képviselőjük megelőzőleg jelentkezett a kamaránál.

Munkatársunk felkereste dr. Falus Lajos kamarai titkárt és kérdést intézett hozzá a biztosítók ellen beindított akcióról.

— Akciónk éle — mondotta dr. Falus titkár — természetesen csak az utóbbi időben gombamódra elszaporodó gyanús és immobil biztosító-ügynökségek ellen irányul és meg kell cáfolnom azt a hirt, mintha akciónk az altruista iparos biztosító társulatok ellen is harcot hirdetne.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara az iparosbiztosítókat, — mint minden tőkeerős és stabil társaságot is — teljes támogatásban részesíti.

Meghívó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával
Budapestben

a legkellemesebb otthont nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben lévő

Grand Hotel PARK Nagyszálló

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10. szám, mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba árainkból,

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból. (Kitűnő házi konyha).

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog átjöhét egy perc alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg.

Saját érdeke,

ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk szálljon meg. Előzetes szobamegrendelés ajánlatos!

A Brassói Népbank Rt. 1927. évi mérlege

A Brassói Népbank Rt. 1927. évi mérlegében 15 millió lej részvénytőke és 6 millió 300 ezer lej tartalékalap mellett összesen 3 millió 756 ezer 825 lej tiszta nyereséget mutat ki.

A Barcság kitűnően megalapozott pénzügyintézet iránt megnyilvánuló bizalom kifejezője a közel 120 millió lejes betétállomány.

A mérleg az összes üzletágakban jelentős emelkedésről számol be és igazolja Barthos Béla vezérigazgatónak reális üzletpolitikáját.

A bank mobilitásának bizonyítéka a készpénz és ezzel egyenlő értékű bankköveteléseknek az alaptőkét meghaladó tétele, a Banca Nationala részéről megnyilvánuló bizalmat pedig a 2 millió lejes visszlezárolási hitel dokumentálja.

Holland érdekeltség temesvári cukorgyár alapításá- ról tárgyal

**A romániai cukorgyárak elleneznek minden új
alapítási törekvést — Romániában tultermelés
van cukorban — A világparitási ár miatt a ro-
mániai cukor nem értékesíthető külföldön**

Az elmúlt napokban a **Hollandische Handlevar A. G. für Zuckerindustrie**, Amsterdam szakértőbizottsága Temesváron járt annak tanulmányozása céljából, hogy mennyiben felelnek meg a bányászati viszonyok cukorgyár létesítésére. A hollandok tárgyalásokat kezdtek a **Sváb Központi Bank Rt.** igazgatóságával, amennyiben a gyárat a Sváb Központi Bank és a sváb gazdaközönség bevonásával kívánják megvalósítani.

Az ellenőrizhetetlen hírek szerint **a 300 millió lejjel alapított gyár
10 ezer vagon cukorrépát dolgoz-
na fel.**

Tekintve, hogy a számok a realitások lehetőségeit nem fedik, kétségtelen, hogy ezek nem a szakértők köréből kerültek ki.

Az **Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság** szerkesztője beszélgetést folytatott a cukoripar egyik reprezentáns egyéniségével, aki a következő érdekes felvilágosításokat adta a gyáralapítási tervvel kapcsolatosan:

— Románia cukoripara 14 ezer 500 vagon cukrot termelt már az 1927. évben is, annak ellenére, hogy

**Románia szükséglete mindössze
évi 11 ezer vagon cukor.**

Ez annyit jelent, hogy az 1927. évben 3500 vagon cukrot külföldön kell eladni 12 lejes világparitáson, amikor a belföldi ár 32.75 lej kilogrammonként. Hogy a 12 lejes ár mellett valamely cukorgyár rentabilis nem lehet, az nyilvánvaló.

— Éppen ezért

a belföldi cukorgyárak érdekközössége opponál minden új cukorgyár alapítási törekvést,

mert ez nem szolgálja már az ország érdekeit. De esodálkozom a hollandi érdekeltségnek ilyen irányu törekvésein és ismerve a holland tőke nemzetközi angazsmentjeit, sokkal valószínűbbnek tartanám a hirt, ha például arról számolna be, hogy az elektromos iparban kívánna elhelyezkedni. Így azonban valószínűtlenül hangzik az új cukorgyár alapításáról szóló hír.

Bukarestben az utazó urak találkozó helye a **Restaurant BURSA**
str. Mihail Voda 1,
amelyet **AUSLÄNDER VILI** vezeti

A Temesi Agrár Takarékpénztár elsőnek határozta el a betéti kamatok radikális leszállítását

A pénztárat 1927. évi mérlege — Nettó 20 százalék lesz az osztalék

A Temesvári Agrár Takarékpénztár Rt. igazgatósága március 13-án tartott ülésén állapította meg az 1927. év mérlegét, amely az 1926. évről áthozott 785.114 lejjel együtt 4.713.456 lej tiszta nyereséggel zárult, az előző évi 6.937.706 lejjel szemben. A nyereség csökkenése nem a bevételek apadásából ered — sőt a bruttó nyereség a múlt évi 16.910.075 lejjel szemben 16.988.130 lejt ért el — hanem az adók és költségek tételének jelentékeny emelkedésére vezethető vissza; nevezetesen

az adók az 1926. évben 959.895.44 lejt míg az 1927 évben 2.342.767 lejt tettek ki.

A mérleg főbb adatai a következők:

Pénztári készlet	45,084.701
Váltótárca	132,060.671
Adósok	161,520.719
Saját tőke	34,695.740

A Banea Comerciala Italiana și Romana, Bukarest követelése	56,278.311
A betétállomány	200,706.849
A betétüzlet terén	

az intézet mindig távoltartotta magát a magas betétkamatokkal való egészségtelen és gazdasági életünkre nagy veszélyeket magában rejtő versenytől;

mi több, hogy a banküzlet, — ami a kamatot illeti — normális keretekbe visszaterelje, a Bánát és Erdély piacain elsőnek határozta el magát a betéti kamatok ismételt és radikális leszállítására.

Az elmúlt üzletév tapasztalatai, de még inkább a folyó év jelenségei megerősítik annak a megállapításnak helyességét, hogy valutánknak a stabilizáció felé haladtában, pénzügyi és gazdasági helyzetünknek várható normalizálása az osztalékok normalizálását is szükségessé teszi.

Ez a megfontolás vezette az intézet igazgatóságát, amidőn a március 30-ára egybehívandó rendes közgyűlésnek 20 százalék nettó osztalék kifizetése iránt kíván javaslatot tenni.

Loteria Fundației Principele Carol

Ministerul de Interne cu adresa No. 8614/1927 a aprobat loteria Fundației Culturale Principele Carol, a cărei tragere va avea loc la 13 Aprilie 1928. — Prețul unui билет este 100 lei.

Tabloul de premii:

1 premiu á	1.000.000 lei	1.000.000
2 premiu á	500.000 lei	1.000.000
5 premiu á	100.000 lei	500.000
8 premiu á	50.000 lei	400.000
10 premiu á	20.000 lei	200.000
15 premiu á	10.000 lei	150.000
20 premiu á	5.000 lei	100.000
61 premii în valoare de lei		3.350.000

Bilete se găsesc de vânzare la: Secția Chioșc. de ziare, Banca de Secont și Schimb, Banca Comercială Clujană, Banca Comercială Română, Banca Agrară Privilegiată, Soc. de Asig. Victoria Națională, Banca Crissoveloni, Banca Generală a Țării Românești, Lib. G. Onișor, lib. Cartea Românească.

Erdélyi Bank

és Takarékpénztár Rt.

Mérlegszámla

1927 december 31-én.

VAGYON

TEHER

Készpénz	24,344.177		Részvénytőke		40,000.000
Bankári követelések	126,421.336	150,765.513	Tartalékalap	4,000.000	
Értékpapírok		4,016.185	Kétes követelések tartalékalapja	5,000.000	9,000.000
Váltótárca		190,988.037	Betétek: takarékkönyvecskékre és folyószámlákra		537,702.096
Adósok		242,272.571	Visszszámítás a Banca Naționalănál		3,586.984
Ingatlanok		18,088.456	Átmeneti tételek		5,744.827
Óvadékok és kezességek Lei 42,583.374			Óvadékok és kezességek Lei 42,583.374		
			Tiszta nyereség		10,096.855
		606,130.762			606,130.762

Cluj, 1927 december 31.

A könyvelésért:
Szabó Márton
cégjegyző-főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG NEVÉBEN:

Conrad Ottó

Hargitay Bertalan
ügyvezető igazgató.

P. O. Vassalopulo

A kereskedelmi perek meggyorsítására választott bíróságokat állítanak fel a kereskedelmi és iparkamarák mellé

Bélyegmentes lesz a választottbírói eljárás — A választott bíróságoknak jogászok, kereskedők és iparosok lesznek a tagjai — A külföld rokonszenvesen fogadta a jogszolgáltatás meggyorsítását célzó választott bíróságok tervét

Lapunk hasábjain többször beszámoltunk arról, hogy az igazságszolgáltatás lassúsága folytán a kereskedelmi és ipari perek sok késedelmet szenvednek, amíg elintézésre nyerhetnek. Ennek oka főleg abban keresendő, hogy a gyorsított eljárás és a regátblól az erdélyi igazságszolgáltatás ügyvitelére átvitt portarel- és más rendszerek nem váltak be, hanem a törvénykezés gyorsabbá tétele helyett valóságilag meglassították a bírói eljárást.

Az igazságszolgáltatás ügymenetének lassúsága a gazdasági élet minden terén erősen éreztette káros hatásait. Néha rövid lejáratu polgári perekben is hosszú hónapokig kellett várni, amíg ítélethez juthattak a felek, mert a gyorsított eljárási rendszer labirintusában a peres akták annyira felgyülpögték, hogy a redukált számú bírói kar és személyzet nem tudta kellő tempóban feldolgozni azokat. A csatlakoztatott igazságszolgáltatása technikai, illetve adminisztrációs hibáinak orvoslása érdekében a csatlakoztatott területek ügyvédjei többször intervegniáltak a kormánynál, kérve sürgős módosítások eszközölését olyan törvényes rendszereknek, amelyek az öki-rályságban beváltak ugyan, az erdélyi igazságszolgáltatás menetét azonban előmozdítás helyett megkérdőjelezték.

A panaszok áradata

A gazdasági tényezők és a jogászok minden lehetőséget elkövettek olyan platform létesítésére, amellyel ezt a súlyosan kibontakozó problémát megoldáshoz lehetne juttatni. A kormányhoz, valamint az igazságügyminiszterhez intézett memorandumokban a gazdasági érdekképviseletek, valamint az ügyvédi kamarák dékánjai rámutattak arra, hogy a kis számú bírói és segéd-személyzet nem győzi kellő mértékben teljesíteni az erdélyi igazságszolgáltatás adminisztrációjának követelményeit, továbbá

a portarelrendszer sem váltotta be azokat a reményeket, amelyeket életbeléptetése alkalmával fűztek hozzá a kormánykörök.

Ugyanakkor pedig a nemrég életbeléptetett bélyegtvörvény helytelen intézkedéseit is kérték revízió alá venni, azzal az indoklással, hogy a zavaros pontok utvesztőjében sem a bíróság, sem pedig az ügyvédek eligazodni nem tudnak.

A bélyegtvörvény olyan szigorú intézkedéseket tartalmaz, hogy a legkisebb tévedés esetén nagyszabású perek sorsa függ véletlen szeszélyektől. Ezzel kapcsolatosan azt is kénytelenek voltak leszögezni a Bukarest-

ben eljáró küldöttségek, hogy a bélyegilletékek túlzottan magas megállapítása folytán a gazdasági krízistől sújtott polgároknak sok esetben valószínűleg fényűzés volna a jogos perlekedés.

A helyzetet más szempontból is meg lehet világítani. Mint annak idején arról beszámoltunk,

a külföldi kereskedők tartozkodnak a romániai kereskedőknek való hitelnyújtástól,

mert per esetén hónapokig kénytelenek várni, míg végrehajtott ítéletet kapnak az adóssal szemben. A törvénykezés lassúsága folytán tehát a külföld csak a legnagyobb tartozkodással boesátkozik romániai kereskedőkkel hitelüzletekbe és így a romániai jogszolgáltatás nagyszabású problémája külföldi viszonylatban is erősen érezteti káros hatását.

A választott bíróságok fontossága

A gazdasági élet tényezői lassanként rávezették a közönséget arra, hogy nagyobb kereskedelmi ügyek peresítésénél ne bíróságokhoz forduljanak, hanem választottbírókhoz, amelyek illetékességét kössék ki. Ezt valóban sikerült is elérni, mert az utóbbi években a jelentősebb kereskedelmi ügyeket főleg a *temesvári Lloyd bíróság*, valamint a *nagyváradi Kereskedelmi Csarnok* mellett működő választottbírói tárgyalta le és igen sok megállapodás van ma is, amelyek vita esetén a két bíróság illetékességét kötik ki.

Hasznos működést fejt ki az *aradi tőzsde választott bírósága is*, amely igen nagy szolgálatokat tesz vitás ügyekben a gazdasági élet tényezőinek.

Régi óhaja gazdasági életünk vezetőinek, hogy a választott bírósági rendszert az ország területén minél általánosabbá tegyék,

mivel a törvénykezés mai lassu menete mellett erre határozott szükség van. A gazdasági tényezők kívánságára a kereskedelmi és iparkamarák központi szövetsége néhány héttel ezelőtt országos akciót indított a kereskedelmi perek letárgyalásának előmozdítása érdekében a kereskedelmi és iparkamarák mellett felállítandó hivatalos választott bíróságok beinkadrálására.

A kamarák szövetsége törvénytervezetet is dolgozott ki erre vonatkozólag, amely még bizonyára több módosítást fog szenvedni, míg törvényerőre emelkedik. Kérdést intéztünk a törvénytervezet egyik kiváló ismerőjéhez, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

Jogászokból, kereskedőkből és iparosokból álló választott bíróságok

— A bukaresti kereskedelmi és iparkamarák központi szövetsége által kezdeményezett akciót gazdasági életünk minden tényezője örömmel és szimpátiával fogadhatja. A kereskedelmi és iparkamarák mellé felállítandó választottbírók tervezete még a kezdeményezés stádiumában van ugyan, de minden reményünk jogosult arra, hogy ezt a fontos intézményt rövid időn belül megvalósíthatjuk.

— A törvénytervezet szerint

az ország minden kereskedelmi és iparkamarája mellett működnek választottbírók.

Minden kereskedelmi és iparkamara 80—100 tagú bírói testületet választana jogászokból, kereskedőkből és iparosokból, amely testület megbízatása három évre szólna. A sok tagból álló bírói testület módot nyújtana arra, hogy az ítélkező bíróságot a felek tetszésük szerint válasszák meg és ez a körülmény már eleve kizárja minden sérelem felmerülését. A kereskedők, iparosok, valamint magánosok is vitás ügyeiknél, amennyiben a kamarai választottbírói illetékességét köztették ki, a törvénytervezet szerint ebből a száztágu bírói testületből választanak meg bíróságot, akik azután közösen megegyeznének az elnök személyében. A választottbírók ítéletei megfellebbezhetetlenek és azok ellen csak semmisségi panasszal lehetne élni, amelyet az ítélőtábla tárgyalnak le.

A külföld rokonszenvesen fogadta a választott bíróságok törvénytervezetét

— Fontos intézkedése a törvénytervezetnek, hogy

a választottbírók elé kerülő ügyek mentesek a bélyegilletékek kötelezettsége alól,

a bírósági költségeket pedig a kamarák által összeállítandó táblázatok alapján állapítják meg.

— A választottbírók ötletét nemesek a belföldi gazdasági tényezők, hanem a külföldi kereskedelmi és ipari érdekeltek is a legnagyobb örömmel fogadták, mert ebben látják a lehetőségét annak, hogy a kereskedelmi életben felmerülő vitás ügyekben ne a hónapok, sőt évek múlva kapjanak ítéletet.

A nyilatkozathoz csak annyit kívánunk hozzáfűzni, hogy a kereskedel-

mi kamarák országos szövetségének vezetősége mindent elkövet, hogy a törvénytervezetet sürgősen parlamenti tárgyalás alá boesássa és minél rövidebb időn belül törvényerőre emeltesse.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a hét folyamán jogászokból kereskedőkből és iparosokból álló szakbizottság elé terjesztette a választott bíróságokról szóló törvénytervezetet. A bizottság áttanulmányozva a törvénytervezetet, néhány speciálisan az erdélyi viszonyoknak megfelelő módosítást eszközölt rajta, hogy a csatlakoztatott jogszolgáltatásának a választottbírókkal való megoldása jobban megfeleljen a lokális viszonyoknak.

A bizottság részéről módosított törvénytervezet a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara igazgatótanácsa is letárgyalta érdemileg és megállapításait hozzáfűzve, felterjesztette Bukarestbe, a kereskedelmi és iparkamarák központi szövetségének.

Meghívó

A Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Cluj, 1928. március hó 24-én délután 4 órakor saját helyiségében, Piața Unirii 9, tartja meg

XXXIII. évi rendes közgyűlést,

melyre a t. részvényesek ezennel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése, a felügyelőbizottság jelentése és az évi zárszámadások előterjesztése.
2. Határozathozatal az évi nyereség felosztása, nemkülönben az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása tárgyában.
3. Javaslat az alaptőkének 40 millió lejre való felemelésére.
4. Az alapszabály 5., 9., 33. §-ainak módosítása.
5. Négy igazgatósági tag választása 2 évre.
6. Hat felügyelőbizottsági tag választása egy évre és javadalmazásuk megállapítása.
7. Indítványok.

Figyelmeztetés: Tisztelettel felkérjük a t. részvényeseket, akik a közgyűlésen résztvenni akarnak, hogy az alapszabályok 20. §-a értelmében részvényeiket a közgyűlés előtt 3 nappal az intézet pénztáránál Kolozsvárt, vagy a bank dési, Bethleni, zsi-bói fiókjainál, még le nem járt szelvényeivel együtt a hivatalos órák alatt letétbe helyezni sziveskedjenek.

Mezőgazdasági Bank
és Takarékpénztár Rt.
Igazgatósága.

„Ardealul Economic

Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriilor, Comerțului și Finanțelor din Ardeal și Banat.

— Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja

R. dația și Administrația:
Szerkesztőség és kiadóhivatal:

CLUJ, Strada Minerva 7. Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.:

TRAIAN CHIRILĂ

Abonamente — Előfizetési árak:

in țară un an 1000, jumătate an 600 lei
belföldön egész évre
pt. străinătate: 1500 lei.
külföldre:

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina I. a. cm² } 20 lei
Cimlapon I. old. cm²-ként }
In text } 15 lei
Szövegoldal }
Un sir garmond } 80 lei
Egy garmond sor }

A temesvári Leszámitolóbank Rt. száz százalékkal emelte alap-tőkéjét az 1927. évben

Alaptőkéjének 40 százalékát élvezte visszleszámitolásul a Banca Nationalától — A pénzügyet saját tőkéi 13 százalékot jövedelmeztek

Március 20-án tartja meg 22. rendes évi közgyűlését a temesvári Leszámitolóbank Részvénytársaság. Ezen a közgyűlésen számol be az intézet igazgatósága és felügyelőbizottsága az 1927. üzletév eredményeiről, amelyek a lapunk mai számában leközölt mérleg szerint ismételtelen csak megerősítették azt a teljes mértékben megalapozott pozíciót, amelyet a bányai közgazdasági élet pénzügyi intézetei között a Leszámitolóbank évtizedek óta betölt. Az intézet az elmúlt esztendőben is kifejezésre juttatta azt a célt, amely cégében is szerepel,

leszámitolta pekuniáris műveletek útján azt az esztendőt, amely a krízis és pénzügyi jegyében folyt le a Bánságban is.

Ez a leszámitolási művelet kifejezésre jutott elsősorban a múlt év folyamán teljes mértékben keresztülvezetett 100 százalékos alaptőkeemelésben, amellyel

az intézet eddigi 12 millió lejes alaptőkéje teljes lejegyzés és effektív befizetéssel 24 millió lejre emelkedett.

Százszázalékban növekedtek az intézet tartalékjai is, melyek az 1926. évi 5 millió 700 ezer lejről 10 millió lejre emelkedtek.

A mérleg többi adatainak megvizsgálásánál úgy a részvényesek, mint a betétesek és hitelezők teljes megelégedéssel állapítják meg, hogy Kubicsék Oszkár vezérigazgató óvatos üzletpolitikája folytán az egyes üzletágak növekedése nem áll arányban az alaptőkeemelés magas százalékával. Nagyon jól tudja a Bánságnak ez a rendkívül óvatos bankvezére, hogy az alaptőkeemelés nem jögeim a tulhajtott elán gát nélkül való érvényesüléséhez, ellenkezőleg, az ő vezetése alatt az igazgatóság csak gátat emelt ott, ahol a tőkekieserési folyamat egyes momentumai túl nagy erővel jelentkeztek.

A bányai magántőke teljes bizalommal bizza már több mint két évtizede tőkéjét az intézet kezeire.

és hogy ennek ellenére az 1926. évi 66 millió 368 ezer 118 lejes betéti állomány csak 20%-kal emelkedett 80 millió 218 ezer 38 lejre, ennek magyarázata az, hogy az intézet leszámitolta a Bánságban is felfokozásra került múlt évi gazdasági krízist, amely nagy mértékben veszélyeztetni a kihelyezések biztonságát és mobilitását.

Itt találunk magyarázatot a kihelyezések egyes tételeinek növekedésére és a növekedések egymás közötti arányára. Amíg az 1926. évben folyószámlára 25 millió 360 ezer 28 lej, váltóra 28 millió 405 ezer 99 lej helyezett ki az intézet, addig az 1927. évben a folyószámlai tételek 36 millió 787 ezer lejes tétele csak 40%-os emelkedést, míg a leszámitolt váltók 50 millió 762 ezer 739 lejes összege 75%-os emelkedést mutat. Ez a tétel is igazolja az igazgatóság óvatos üzletpolitikáját, amely nem akar ugyan visszavonulni a pénzfluktuációjából még a legerősebb krízis esetében sem, azonban

betétesek és részvényesek, valamint hitelezők érdekeit a legmesszebbmenően védelmezi és inkább megelégszik az alacsonyabb kamatoztatású váltótételekkel,

amelyek azonban egyrészt azonnal realizálhatók, másrészt teljesebb fe-

dezetet nyújtanak, mintsem hogy a folyószámlai hitelek emelje, mert a nyílt hitelnél — bár a fedezet itt is teljes mértékben meg van, — a magasabb kamatoztatást ellensúlyozza az immobilitás veszélye és a tőkéletes biztonság hiánya.

A kereskedelmi és ipari élet vérkeringésében az intézet saját vállalatai útján is élénk résztvevő és hogy Kubicsék vezérigazgató mentalitása mily teljes mértékben érvényesül az érdekkörébe tartozó vállalatoknál is, azt a legtökéletesebben igazolja az a tény, hogy ezek

a jelentős vállalatok összesen csak 9 millió 758 ezer 282 lej hitelt vettek igénybe anyaintézetüknél, tehát saját tőkéikkel igyekeztek a jó eredményeket elérni.

A Banca Natională 100%-os mértékben mérlegelté az intézet szerepét és ennek eredményeképpen az 1926. évi 5 millió 756 ezer 832 lej helyett az 1927. évben 10 millió 866 ezer 194 lej folyósított az intézetnek visszleszámitolási hitel formájában, amely 100%-os emelkedés annál nagyobb megelégedéssel töltheti el az intézet részvényeseit, mert ez az összeg az alaptőke 40%-ának felel meg és oly magas kulesot képvisel, amilyen magas kulesot erdélyi pénzügyintézettel szemben csak a legmegindokoltabb és ezenkívül a legtrikább esetekben alkalmaz a Jegybank vezetősége. — Az az intézet, amely alaptőkéjének 40%-ig élvez hitelt Románia Jegybankjánál, a megalapozottság és biztonság nagyon magas fokán kell álljon.

Az intézet saját vagyonát értékpapirokban és ingatlanokban csak 11 millió 701 ezer 147 lejben tünteti fel, amely tételeknek tényleges értéke azonban messze tulhaladja a saját tőkék összegét, egyben azonban utalni is kíván a titkos tartalékok összegére, amit még fokoz a berendezések és felszerelések tétele, amely a mérlegben már évek óta teljesen leirtan szerepel.

Az intézet elmúlt évi tiszta nyeresége az 1926. évi 4 millió 721 ezer 780 lejjel szemben 4 millió 944 ezer 501 lej volt, ami a saját tőkék 13%-os jövedelmezőségének felel meg.

A tiszta nyereség fenti összegében

az 1926. évi nyereségáthozat 561 ezer 149 lejes tétele nem szerepel.

Még meg kell említenünk az alaptőkét meghaladó pénztári készlet 24 millió 219 ezer 893 lejes összegét, amelyhez hozzászámítva a külföldi pénzügyintézeteknél elhelyezett összegek, valamint a külföldi értékekben kihi-

telezett összegek 18 millió 614 ezer 679 lejes tételét, abszolút mozgékony-ság jelenlétét kell megállapítsuk és sejteti azt a felkészültséget, amelyet Kubicsék Oszkár vezérigazgató feltétlenül szükségesnek tart az 1928. esztendőben programmszerűen lefolytandó nagy pénzügyi tranzakciókhoz.

Az erdélyi tűzifa-termelők tiltakoznak a vasúti fuvardíjak felemelése ellen

Mesterségesen drágítja a CFR vezérigazgatósága a tűzifát — A faipari vállalatok emlékirattal és küldött-ség útján kísérik meg jobb belátásra bírni a közlekedésügyi miniszteriumot

Az erdélyi fatermelők Nagyváradon a Kereskedelmi Csarnok termében értekezletet tartottak, amelyen többek között Eichner Sándor, a La Roche és Darvas cég vezérigazgatója, Vas Jenő (Grünstein-cég), Diósi Sándor, Weisz Ottó, Krantzhor Miklós, dr. Antal Antal (Aradvidéki Faipari Rt.), Mairovitz Márton (Arad), Nobel István (Kolozsvár), Bán Miklós (Arad), Molnár Rezső, Anhalzer József (Neuberger-cég Kolozsvár) vettek részt.

Az értekezleten Eichner Sándor vezérigazgató elnököt, aki részletesen kifejtette a CFR április elsején életbelépő tarifájának sérelmes pontjait a belföldi tűzifakereskedelmre. A szállítási díjak aránytalan megállapítása a rönköknek hosszabb távolságokra való szállítását teljességgel lehetetlenné teszi.

Több felszólalás után az értekezlet elhatározta, hogy négytagú delegációt küld Bukarestbe, amelynek az lesz a feladata, hogy interveniáljon a közlekedésügyi minisztériumnál, a CFR vezérigazgatóságánál, továbbá az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumnál a szállítási díjtételek reális megállapítása érdekében.

Lapunk elmúlt számában már közöltük az új vasúti tarifát, amely a faipari vállalatok vezetőinek megállapítása szerint csak arra alkalmas, hogy megdrágítsa belföldi relációkban a tűzifát. Szakmai körökben nagy érdeklődéssel várják, hogy a delegáció tiltakozásának milyen lesz az eredménye és az illetékes tényezőket sikerül-e meggyőzni arról, hogy a fogyasztók közönség nem bírja el a tűzifa értékének 80 százalékban megállapított vasúti fuvardíját.

„ARĂDANA“

Banca de Credit p. Industrie și Comerț S. A.
Bilanțul anului 1927

„Arădana” împlinind abia 8 ani de existență, face parte din fundațiunile create imediat după război 1919 și anume din fundațiunile norocoase bine conduse, cari au rezistat impurărilor grele economice și a găsit calea unei prosperări, care iese și mai mult în evidență față de zguduirile, cărora a fost expusă în anul trecut piața financiară a Aradului.

Acastă prosperare se datorește de sigur în primul rând activității priecute a directorului executiv Ioan Totu.

La un capital social de 7 milioane și 500.000 lei și rezerve de 1 milion și jumătate banca a realizat un pro-

fit considerabil de 3 milioane 124 mii 847 lei.

Pentru aprecierea acestei rentabilități trebuie să avem însă în vedere și reescomptul dela Banca Natională de 8 milioane și jumătate, circa 3 milioane dela Creditul Industrial, iar dela Banca Românească 683.000. Suma justă a tuturor acestor resurse este de 12.159.000 lei, la care se mai adaogă 4.000.000 încredințați băncii pentru ajutorarea sinistrăților.

In total banca a avut deci pe cale de reescompt peste 16 milioane lei mai mult, decât de două ori capitalul social.

Acastă prosperație este o dovadă evidentă de încrederea, de care se bucură banca din partea factorilor financiari hotărâtori, cari îi acordă un sprijin atât de larg.

Dar reescomptul singur ar putea fi atribuit eventual și unor motive inobiective, în orice caz unor excelente legături dacă nu i-am găsi o verificare corăspunzătoare în proporția

tot atât de favorabilă a depunerilor, cari au atins cifra de 9 milioane 879.841 lei,

mai mult ca capitalul social cu rezervele împreună.

Bucurându-se de asemenea aprecieri, „Arădana” înaintează cu pași siguri spre o situație tot mai înfloritoare.

Banca „TRANSSYLVANA“ Bank

Societate pe Acții Bank Részvénytárs Aktiengesellschaft

Centrala: Alba-Iulia—Gyulafehérvár.

Központ: Alba-Iulia—Gyulafehérvár.

Alapított: 1872-ben.

Alaptőke: 10 millió lei

Sucursale—Fiókiintézet:

Ditrău—Ditró. Gheorgheni—Gyergyószentmiklós. Mircurea-Ciuc—Csikszereda. Târgu-Săcuș—Kézdivásárhely. Turda—Torda.

Expozituri—Kirendeltségek:

Sânmarin—Ciuc—Csikszentmárton. Ozun—Uzon
Elfogad: betéteket.
Leszámitol: váltókat.

Átutalásokat és meghitelezéseket az ország bármely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképviselőtét bírja a „Gazdák” Általános Biztosító Részvénytárs-nak

Telegram: Transsylvaniabank.

A biztosítók tulzott — és gyakran indokolt — igyekezete, hogy szabaduljanak a jogosulatlan ká- rok fizetésétől, kedvezőtlenül befolyásolja a biz- tosítási üzletet

mondja

Leölkes vezérigazgató, aki a hatóságok közreműködését kívánja a biztosítási üzlet népszerűsítéséhez — Sokat várnak az új biztosítási törvénytől — Ellenőrizni kell a „biztosítóintézetek“-et és a kölcsönösségi üzleteket

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság“ Arad-bánsági szerkesztőségétől

A biztosítóintézetek évről-évre befejezéshez közelednek. Most készül el a biztosítási üzlet 1927. évi forgalmának mérlege. Ebből az esztendőből és mérlegből megállapítható, hogy a biztosítóintézetek sem kerülhették ki az általános gazdasági válság hatásait és ha még sem érezhető a piacon különösebb nyomás, ez csak a kiváló bonitätsu intézetek óvatos és előrelátó viszontbiztosítási politikájának eredménye.

A biztosítási piac 1927. évi eredményéről beszélgetést folytattunk Leölkes Bélával, az Agronomul S. A. széles látókörű vezérigazgatójával, aki a következőket mondotta:

— A biztosítási üzlet az 1927. évben az erdélyi intézetekre nézve kielégíthetőnek mondható. A saját részre nem sok a panasz, ami azonban korántsem mondható el a viszontbiztosítási üzletekről. A viszontbiztosítási és általában a romániai viszontbiztosító intézetek üzletei sok kifogásolni valót mutatnak, ami hova-tovább előidézi azt, hogy

a romániai üzlet a külföldi viszontbiztosítók számára a magas kárarány folytán egyre kellemetlenebbé válik.

— Ez előidézheti azt is, hogy a viszontbiztosító külföldi nagy intézetek nem szívesen foglalkoznak a romániai üzletekkel, ami eminens fenyegetést rejt magában.

— A magas kárarány ennek az oka mert természetesnek kell találnunk, hogy a belföldi biztosítók nagyobb rizikót magukban rejtegető üzleteiket igyekeznek viszontbiztosítani, míg a priana anyagot minél nagyobb százalékban kívánják maguknak megtartani.

— Sajnos ezen változtatni ma nem áll módunkban és mindaddig nem lesz, amíg a gazdasági válság általánosságban meg nem szűnik.

— Egy körülményre mindenesetre fel kell hívjam a figyelmet. A gazdasági válság következtében kétséget kizáró mértékben elharapodott az öngyújtogatás. Ezt a jelenséget nagyban elősegíti az a körülmény, hogy

a falusi rendészeti hatóságaink minden skrupulus nélkül állítják ki tüzesetben az ártatlansági bizonyítványokat.

— Ezek okozták azt, hogy a biztosítóintézetek minden tüzeset mögött visszaéléseket sejtnek és idegességükben gyakran ártatlan embereket is meggyanusítanak.

A biztosítóknak ez a tulzott — és sokszor indokolt — igyekezete, hogy a jogosulatlan károk megfizetésétől szabadulhassanak, kedvezőtlenül hat vissza a biztosítási üzletre.

— Megállapítható, hogy ezen anomálián segíteni a hatóságok hivatottak, amelyeknek fokozottabb gondosságot kell fordítani az ártatlansági bizonyítványok kiadására.

— Ami a mezőgazdasági biztosításokat illeti, itt különösen nagy feladat várna a hatóságokra. A biztosítás elterjedtsége mindig valamely vidék kulturafokának jele. Ebben a tekintetben a mi falvaink bizony

meglehetősen elmaradottak. Ez a magyarázata annak, hogy

ha Romániában egy-egy vidéket elemi csapás ért, annak lakossága mindig az államra kénytelen apellálni, miután kára sehogyssem térül meg és így kénytelen állami támogatásért folyamodni.

— Már csak azért is szükséges lenne és nagy fontossággal bír, hogy a biztosítási eszme népszerűsítésének gondolatát a hatóságok is felkarolják. Ez magával hozná azt is, hogy maguk a biztosítók, — miután ez üzletileg is eredményt jelentene számukra — gondoskodnának a községi tüzrendészet tökéletesítéséről. (Tűzfeeskendők beszerzése, önkéntes tűzoltóegyletek finanszírozása.)

— Ami pedig a vetések biztosítását illeti,

minimális követelmény a közös szérük kötelező tűzbiztosítása.

— Ez azonban csak úgy lehetséges, ha a hatóságok megfelelő lépéseket tesznek a biztosítási üzlet népszerűsítése terén. Mindez azonban már a készülő biztosítási törvény kereteit érintik.

Az új biztosítási törvénytől sokat várnak a biztosítási piacon.

— Így mindenképp rendszert kell teremteni a gombamódra szaporodó és gyakran kétes alappal rendelkező „biztosítóintézetek“, továbbá a burjánzó kölcsönösségi üzletek vállalkozóinak ellenőrzése terén.

— Ezek a jelenségek mélyen rúgnak a biztosítási üzletet, éppen ezért ellenőrzésük, a felettük gyakorolt felügyelet mértéke és minősége a biztosítási piac konszolidációját vagy lerombolását jelentik.

CONVOCARE

la a XXII-a Adunare Generală Ordinara a Băncii de Scont S. p. A. Timișoara

care se va ține în ziua de 20 Martie 1928. la ora 12 și jumătate a. m., în sala de ședință a institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul Direcțiunei pe anul de gestiune, prezentarea bilanțului pro 1927 și propunerea Direcțiunei referitor la reparțizarea profitului net.
2. Raportul Consiliului de cenzori referitor la socotelile prezentate de Direcțiune și la propunerea Direcțiunei ce privește reparțizarea profitului net.
3. Hotărâre referitor la propunerea reparțizării profitului.

Toți acei acționari, cari doresc a lua parte la adunarea generală, sunt rugați ca cel mai târziu până la inclusiv 17 Martie 1928. să depună acțiunile la cassa institutului în Timișoara. — Bilanțul examinat și raportul Cenzorilor este pus la dispoziția Domnilor acționari în localul institutului cu 8 zile înainte de adunarea generală.

DIRECȚIUNEA.

ACTIV

Bilanț general încheiat la 31 Decembrie 1927.

PASIV

Cassa în numerar și valute străine —	7,322.820		Capital	Emisiune veche — — —	12,000.000	
Depozite la institute de credit interne —	16,897.073	24,219.893		Vărsat în 1927. cu drept		
Depozite la institute de credit externe			la dividende dela 1928. — — —		12,000.000	24,000.000
și debitori în valute străine — — —		18,614.679	Fond de rezervă — — — — —			7,750.000
Efecte proprii — — — — —		8,701.147	Fond pentru creanțe dubioase — — —			3,000.000
Cambii scontate — — — — —		50,762.739	Depuneri spre fructificare în cont curent			
Debitori în cont curent — — — — —	36,787.676		și pe livrete — — — — —			80,218.038
Avans întreprinderilor din concernul			Creditori și depozite în valute străine —			18,590.148
institutului nostru — — — — —	9,758.282		Reescont la Banca Națională a României			10,866.194
Avans asupra împrumutului de război	676.283	47,222.241	Împrumuturi ipotecare cedate — — —			14.588
Imobile — — — — —		3,000.000	Dividende ner dicale — — — — —			13.143
Împrumuturi ipotecare — — — — —		39.846	Posturi transitorii — — — — —			2,602.784
			Profit: Report din 1926 — — — — —	561.149		
			Profit net pe 1927 — — — — —	4,944.501		5,505.650
		152,560.545				152,560.545

Pentru cassa:
Negruțiu m. p., subdirector
Expert contabil.

Timișoara, la 31 Decembrie 1927.

Pentru contabilitate:
Solymos m. p., subdirector
Contabil autorizat

DIRECȚIUNEA:
Ing. Blașian m. p., președinte. Berger m. p. Dr. Cioban m. p. Giurescu m. p. Dr. Hajdu m. p. Havas m. p. Dr. Jakobi m. p.
Kubicsek m. p. director general Neubauer m. p. Pincu m. p. Schwarz m. p. Stefanescu m. p.

Verificat și aflat în concordanță cu registrele

CONSILIUL DE CENZORI:

Popovici m. p. președinte Expert contabil. Coman m. p. Grünberger m. p. Reisz m. p. Schneer m. p. Expert contabil Szivos m. p. Zádor m. p.

Az Aradmegyei Takarékpénztár 80 lej osztalékot fizet

Megválasztották az új igazgatóságot és felügyelő-bizottságot

Az Aradmegyei Takarékpénztár, ez a nagy multra visszatekintő, előkelő pénzügyintézet nagy érdeklődés mellett tartotta meg saját intézeti szék-házában ötvenhetedik évi rendes közgyűlését.

A közgyűlésen, amelyen Jellinek József igazgatósági elnök elnökölt, a részvényesek nagy számban jelentek meg.

Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését Fodor Gyula vezérigazgató olvasta fel. A jelentés részletesen foglalkozik az 1927. üzletével, továbbá a súlyos gazdasági helyzettel, amelynek hatását minden intézet megérezte. Mindezek dacára

az Aradmegyei Takarékpénztár üzletét mégis szép eredménnyel zárta.

A jelentés adataiból kitűnik, hogy a bank tiszta nyeresége 4,418.668 lei

volt, amelyből a különböző tartalékok után

részvényenként netto 80 lej osztalékot fizet.

A közgyűlés egyhangulag tudomásul vette az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését.

Schütz Henrik dr. részvényes a részvényesek nevében meleg köszönetét tolmácsolta az igazgatóságnak odaadó és körültekintő munkásságáért, amelyet működése alatt a bank felvirágoztatása körül kifejtett, majd indítványára megválasztották az igazgatóság tagjaivá három évre:

Dr. Beles Jenő, Fodor Gyula, Jellinek József, Mairovitz Márton, dr. Szalai Vilmos (új) és Wadowsky Gusztáv, a felügyelőbizottság tagjaivá pedig: dr. Angel István, dr. Bogdánffy Béla, Fuchs Ignác, Szabó Miklós (új) és Tenner József.

Ritünő eredménnyel zárta mérlegét az „Aradana” pénzügyintézet

3 millió 124 ezer 847 lej a tiszta nyereség

Az aradi „Aradana” Banca de Credit pentru Industrie și Comerț S. A., amely az 1927. évben VIII. üzletét zárta le, jelentős üzletköre és előrelátó vezetése következtében, a szezon egyik legkiemelkedőbb mérlegét produkálta.

Az intézet 7 millió 500 ezer lej alaptőke és 1 millió 453 ezer 732 lej tartalék mellett 3 millió 124 ezer 847 lej tiszta nyereséggel zárta üzleti

évet, ami üzleteinek rentabilitására jellemző.

A háboru utáni alapítások közül a Banca Românească érdekltségében működő Aradana S. A. magasan emelkedik ki, ami céltudatos és üzletszerű vezetéssnek tudható be. Az intézet élén Tatu János vezérigazgató áll és az intézet nagyarányú fejlődése elsősorban az ő érdeme.

A Casa Noastra 1927. évi tiszta nyeresége 13 millió lej

130 millió lej a betétállomány — 23 százalék az 1927. évi osztalék

A Casa Noastra szatmári pénzügyintézet 1927. évi mérlege, — amelyet lapunk más helyén közlünk, — ismét nagy fejlődésről tesz tanúságot. Az alaptőke felemelést a múlt év második felében 20 millióról 50 millióra sikerrel keresztülvitték, az ideai mérleg főösszege több mint 300 millió a tavalyi 200 millióval szemben, ami körülbelül 50 százalékos emelkedésnek felel meg.

Több mint kétszeresére emelkedett az intézet tiszta nyeresége is, amely a tavalyi körülbelül 6 millióval szemben több mint 13 millió.

bár a felemelt alaptőke csak a negyedik negyedévben dolgozott tulajdonképpen.

Az intézet az idén tartalékjait körülbelül 5 millióval emeli, úgy, hogy az össztartaléknak összege kereken 20 millió, ami az 50 millió alaptőke 40 százalékának felel meg, az igen je-

lentékeny latens tartalékoktól eltekintve.

Osztalékul az intézet most is, mint az 1926. évben részvényenként 115 lejt, vagyis 23 százalékos fog fizetni,

azok után a részvények után, amelyek az egész évi osztalékra jogosultak és 57 lej 50 banit az új kibocsátású részvények után, melyek félévi osztalékra jogosultak.

Az intézet mobilitásáról tesz tanúságot, hogy a körülbelül 70 millió saját tőkével szemben a betétek összege ennek még a kétszeresét sem haladja meg és

a körülbelül 130 millió betéttel szemben a készpénz és azonnal esedékes követelések összege több mint 30 millió,

a tárcában levő váltók összege pedig több mint 90 millió. Mindez az intézet példás mobilitását mutatja.

Ha

Nagyváradra jön és jól akar étkezni, nemulassa el felkeresni a

Színházi éttermet

A színház mellett

Nagyszebeni Általános Takarékpénztár Hermannstädter Allgemeine Sparkassa mérlege

1927. évi december 31-én.

VAGYON

TEHER

Készpénz, szelvények és idegen pénznemek	27,271.366	Részvénytőke		50,000.000
Ba kognál folyószámlán	85,582.166	Tartalékok:		
Egyéb követelések folyószámlán	4,631.503	a) Általános tartalékalap	17,739.104	
Váltó- és folyószámlahitelek	524,939.119	b) tart. kétes követelésekre	5,500.000	
Értékpapírok	30,666.112	c) záloglevélbiztosítási alap	1,500.000	
A záloglevélbiztosítási alap értékpapirjai	1,458.944	d) nyugdíjalap	6,500.000	31,239.104
A nyugdíjalap értékpapirjai	314.875	Dr. Carl Wolff alapítvány		100.000
Záloglevélkölcsonök	16,888.326	Betétek könyvecskére és folyószámlára		512,287.076
Ingatlanok	8,124.000	Záloglevelek forgalomban		16,391.800
A nyugdíjalap ingatlanai	619.000	Kisorsolt záloglevelek		775.000
Üzemek berendezése	7,800.000	Visszleszámított váltók		18,050.000
Dr. Carl Wolff-alapítvány követelése	100.000	Hitelezők		65,812.112
Átmeneti kamatok	3,722.805	Fel nem vett osztalékok		310.554
		Átmeneti kamatok		4,528.116
		Tiszta nyereség		12,624.454
	712,118.216			712,118.216

* Az 1927. évi nyereségből leendő dotálás után Lei 34,863.558—

Sibiu—Hermannstadt—Nagyszeben, 1927 december 31-én.

Hans Bergleiter s. k.
vezérigazgató.

A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG:

Ernst Lüdecke s. k. elnök.

Robert Phleps s. k.

Josef Jikeli s. k.

Dr. Otto Fritz Jickeli s. k.

Könyvelőség nevében:
Albert Schuster s. k.
igazgatóhelyettes, hites könyvelő.

Julius Fronius s. k.

Criza transporturilor pe CFR.

Căile ferate dispun de numeroasa vagoane — Noui norme pentru încărcarea mărfurilor

Administrația căilor ferate a luat o serie de noi dispozițiuni privind încărcarea mărfurilor în prezent.

În vedere că momentan sunt vagoane goale disponibile, atât acoperite, cât și descoperite, spre a se efectua transportul tuturor mărfurilor la zi, direcțiunea generală a căilor ferate a dispus ca până la alte dispozițiuni să se facă abstracție de instrucțiunea de dirijare și să se procedeze astfel:

Inscrierea mărfurilor la stațiuni este nelimitată.

Un predător se poate înscrie într'o zi cu atâtea vagoane câte poate încărcă într'o zi.

Cotele fixe

Mărfurile cari se încarcă pe bază de cote fixe, se vor înscrie zilnic atât cu numărul de vagoane fixate prin ordinele existente, cât și alte vagoane până la maximum ce fiecăre predător poate încărcă zilnic.

Încărcarea vagoanelor

se va face de către stațiunile cari au vagoane disponibile pentru toate grupele imediat ce se aduc mărfurile fără a mai cere sau aștepta vre-o aprobare dela inspecțiunile de ninsoare.

Pentru stațiunile cari n'au vagoane disponibile, pentru toate grupele, se vor dirija de inspecții imediat vagoane necesare, fără a se mai aștepta dirijerea centrală dela serviciul de dirijare, astfel că în maximuma 48 de ore dela cererea vagoanelor să fie mărfurile încărcate.

Predătorii cărora nu li se vor pune vagoane pentru încărcare în cel mult 48 ore, vor aduce aceasta la cunoștința direcțiunei generale pentru a lua măsurile de satisfacerea cererei.

Mărfurile pentru export

Nu se exceptează decât mărfurile destinate exportului pe uscat, întru cât administrația căilor ferate nu dispune încă de un număr suficient de vagoane care să îndeplinească toate condițiunile tehnice cerute de traficul internațional.

Aceste vagoane se vor încărcă cu aprobarea inspecțiunilor de mișcare.

Transportul bagajelor în vagoanele de călători

Organele de control ale căilor ferate constatând că în vagoanele de călători cât și în cele de bagaje se transportă colete pe bază de fișici adrese, la diverse persoane din administrația CFR. și chiar străine, direcțiunea generală a căilor ferate a pus în vedere întregului personal de tren că în vagoanele clasă nu va permite a se transporta decât bagajele propriu zise ce se pot lua de călător în tren, conform regulamentului de transport, iar în vagoanele de bagaje coletele înregistrate și predate cu documente de transport, cele cu plată ulterioară.

Personalul de tren găsit vinovat va fi trecut fără nici o justificare pe timp de 6 luni la trenurile de marfă.

Frica exagerată de daune influențează defavorabil afacerile de asigurări

Di director general Leölkes cere sprijinul autorităților pentru popularizarea asigurărilor

Repercursiunile crizei economice s'au resimțit și în afacerile de asigurări. Di director general Leölkes Béla dela societatea „Agronomul” ne-a dat în privința aceasta cu competența d-sale bine cunoscută și apreciată următoarele lămuriri:

— Societățile de asigurări din Transilvania au realizat în anul trecut rezultate multumitoare pentru ele înseși. Nu se poate spune același lucru și cu privire la afacerile realizate în Transilvania de reasiguratorii.

In deosebi reasiguratorii din streinătate sunt speriați de cota prea urcată a daunelor la asigurările din România,

ceea ce ar putea avea ca umblare îngreunarea relațiilor cu reasiguratorii din streinătate.

— Perspectiva aceasta ascunde o amenințare pentru societățile din România, fiindcă s'ar putea să se pomenească odată că nu își mai pot plasa riscurile la reasiguratorii în streinătate.

— Un fenomen mai ales ne dă de gândit. În urma înrăutățirii situației economice focurile puse au devenit prea frecvente.

Societățile sunt aproape desarmate în fața acestui fenomen și ar trebui ca autoritățile să le vină într'ajutor, făcând cercetări serioase mai înainte de a libera certificate de nevinovăție.

— Autoritățile ar mai putea să ne dea un concurs prețios și pentru răspândirea în cercuri cât mai largi a asigurărilor agricole, cari sunt un corolar firesc al unei stări de cultură și de progresare economică.

— Mai e și chestiunea ivirii a tot felul de întreprinderi de asigurare fără de bază serioasă și fără nici un control.

— Toate aceste chestiuni să sperăm că vor fi reglementate în mod corespunzător prin legea asigurărilor care se pregătește.

Noul președinte al cartelului oțelului

În locul marelui industriaș luxemburghez *Mayrisch*, mort în urma unui accident de automobil, a fost ales președinte al cartelului internațional al oțelului d. *Fritz Thyssen* dela *Vereinigten Stahlwerken*.

Mai târziu postul de președinte va fi ocupat din nou de o personalitate neutră, probabil tot din Luxemburg.

DIANA sósorszesz, vezérképviselő „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

UNIO, fabrica de vagoane S. A., Satu-Mare

ACTIV

Bilanțul general încheiat la 31 Decembrie 1927

PASIV

Imobile, clădiri: ateliere și locuințe la 31 XII 1926 — —	7,248.950	14		
investițiuni în 1927 — —	8,127.455	—		
	15,376.405	14		
8% amortizări din suma investită de Lei 18,112.055'16	1,448.964	40	13,927.440	74
Mașini și instalațiuni: la 31 XII 1926 — — —	15,821.554	97		
investițiuni în 1927 — —	15,995.845	—		
	31,817.399	97		
15% amortizări din suma investită de Lei 38,406.721'56	5,761.008	21	26,056.391	76
Totalul investițiunilor, după amortizări			39,983.832	50
Cassa numerar — — —			234.157	21
Debitori:				
a) Direcțiunea CFR., București — — — —	59,337.810	55		
b) Diversi — — — —	4,445.254	60	63,783.065	15
Efecte și participațiuni —			962.369	50
Stocuri: materiale, fabricate și semifabricate — — — —			6,148.970	—
			111,112.394	36

Capital:				
cu drept la dividendă pe întreg anul — — — —	20,000.000	—		
cu drept la dividendă numai pe jumătatea anului — —	20,000.000	—	40,000.000	—
Rezerve ¹ — — — — —			4,000.000	—
Rezerve pentru creanțe dubioase ⁴ — — — —			366.718	67
Fond pentru educarea ucenicilor ² — — — —			270.000	—
Fond de pensiuine ³ — — — —			730.593	24
Creditori — — — — —	51,700.205	51		
Accepte — — — — —	3,800.000	—	55,500.205	51
Beneficiu:				
a) beneficiu net — — — —	8,711.595	61		
b) complectarea rezervelor pentru creanțe dubioase la Lei — — — — 1,900.000	1,533.281	33	10,244.876	94
1. În urma împărțirii beneficiului din a. c. se ridică la Lei 6,000.000				
2. În urma împărțirii beneficiului din a. c. se ridică la Lei 500.000				
3. În urma împărțirii beneficiului din a. c. se ridică la Lei 1,000.000				
4. În urma împărțirii beneficiului din a. c. se ridică la Lei 1,900.000				
Suma rezervelor . . . . Lei 9,400.000				
			111,112.394	36

DEBIT

Contul de profit și pierdere încheiat la 31 Decembrie 1927

CREDIT

Salariile funcționarilor și plata muncitorilor — —			36,613.179	49
Cheltuieli, dobânzi și comisioane — — — — —			23,095.068	25
Impozite și taxe — — — —			3,366.873	88
Premii de asigurare — — —			1,582.992	—
Amortizări:				
a) din clădiri și mobile 8% după Lei — 18,112.055'16	1,448.964	40		
b) din mașini și instalațiuni 15% după Lei 38,406.721'56	5,761.008	21	7,209.972	61
Beneficiu:				
a) beneficiu net — — — —	8,711.595	61		
b) complectarea rezervelor pentru creanțe dubioase la Lei — — — — 1,900.000	1,533.281	33	10,244.876	94
			82,112.963	17

Report din 1926 — — —			3.099	—
Venit fabricațiunilor — —			82,109.864	17
			82,112.963	17

Verificat și găsit conform registrelor:

Cenzori: Ioan Popp președinte.

Dr. Teofil Dosa

Dr. Titu Demian

Ioan Franco cont. exp.

Casa Noastră

Societate Anonimă pentru Bancă Comert și Industrie, Satu-Mare

Mérleg-számla

Vagyon

1927. December hó 31.

Téher

Pénztár készpénz és idegen pénz nemek — — — — —	16,134.020	35			Alaptőke			
azonnal esedékes követelések a Banca Națională	6,685.736				Egész évi osztalékra jogosult — — — — —	20,000.000		
azonnal esedékes követelések más bankoknál	8,228.453	75	31,038.210	10	Félévi osztalékra jogosult — — — — —	30,000.000		50,000.000
Tárcában levő váltók					Tartalékalap * — — — — —	10,500.000		
Leszámitolt váltók — — — — —	119,153.881	50			Kétes követelések tartalékalapja — — — — —	3,500.000		
Leszámitolt kisipari váltók a Creditul Industrial					Nyugdíjalap** — — — — —	1,100.000		15,100.000
București miatt — — — — —	740.600				Betétek			
Leszámitolt váltók külföldi értékben — — — — —	19,750.000				könyvecskékre és folyószámlákra — — — — —			128,439.949
	139,644.481	50			Garanciák			
Ezekből visszleszámitolva					Üzletfeleknek adott garanciák — — — — —	17,019.185		
a Banca Națională által Lei 23,778.412.—					Hitelezők — — — — —			86,153.144
Ezekből visszleszámitolva					Amerikai és belső csekkek — — — — —			2,129.720
a Credit Ind. által Lei 740.600.—					Átmeneti tételek — — — — —			9,699.928
Ezekből visszleszámitolva					Fel nem vett osztalék — — — — —			27.050
külföldi intézetek által Lei 19,750.000.—	44,269.012		95,375.469	50	Tiszta nyereség			
Állampapírok és részvények					Át hozat az 1926 évről — — — — —	21.268		
Érdekkörünkbe tartozó ker. és ipari vállalatok	31,540.000				Kétes követelések tartalékalapja az évi nyereségből	3,500.000		
részvényei — — — — —	373.615		31,913.615		Folyó évi tiszta nyereség — — — — —	9,493.962		13,015.230
Különböző részvények és állampapírok — — — — —								
Előlegek								
Állampapírokra és részvényekre — — — — —	5,767.270							
Kereskedelmi váltókra és engedményekre — — — — —	26,023.843							
Árukra, terményre és fára — — — — —	5,718.946							
Bekebelezésekre — — — — —	21,241.554		58,751.613					
Folyószámlaadósok								
Különféle adósok — — — — —	58,113.463	26						
Érdekkörünkbe tartozó ipari és kereskedelmi	26,532.546		84,646.011	26				
vállalatok — — — — —								
Ingatlanok								
Satu-Mare: Intézeti székház Str. Lucaciu No. 5.								
ház és áru csarnok Str. Horia No. 5., raktár								
az állomás mellett, Baia-Mare: Fiókszékháza								
Piața Unirei No. 7., raktár az állomás mellett			2,830.000					
Berendezés								
Központ, fiókok: Baia-Mare, Careii, Sighet și								
Valea lui Mihai — — — — —			5					
Garanciák								
Üzletfeleknek adott garanciák — — — — —	17,019.185							
			304,564.923	86				
								304,564.923
								86

*Az 1927. évi hozzájárulással Lei 11,800.000'—ra emelkedik.

**Az 1927. évi hozzájárulással Lei 1,200.000'—ra emelkedik.

Veszteség- és Nyereség-számla

Tartozik

1927. December hó 31.

Követel

Üzleti költségek					Át hozat 1926 évről — — — — —			21268
Fizetések, házbérek, adók, telefon, posta stb.			10106530	45	Kamatok, jutalékok stb. — — — — —			23100492
Tiszta nyereség:								45
Át hozat 1926. évről — — — — —	21268							
Kétes követelések tartalékalapjára — — — — —	3500090							
Ez évi tiszta nyereség — — — — —	9493962		13015230					
			23121760	45				
								23121760
								45

Joan Franco
subdir. exp. contabil

Dr. Octavian Popp
director general

Maurițiu Reiter Iun.
director

Mircea Cioranu
procurist sef. cont. exp.

Megvizsgálta és a könyvekkel egyezőnek találta a felügyelőbizottság:

Dr. Eugen Seleş

Gh. Dragoș
cont. expert

Dr. Ștefan Dărăbant
președinte

Dr. Traian Erdeli

Dr. Augustin Silvași

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. Erdély egyik legnagyobb és legjobban megalapozott pénzügyi intézete lett

Félmilliárdnál több a betétállománya — Pédátlan mobilitást bizonyít a pénzügyi intézet 1927. évi mérlege

Nem sablon annak megállapítása, hogy a csatolt területeken működő pénzügyi intézetek közül a kolozsvári Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. a Banca Chrissoveloni bukaresti pénzügyi intézettel történt érdekközösségének kiépítése után hatalmas lendülettel tört előre a fejlődés útján és ma már

Erdély legnagyobb és legjobban megalapozott pénzügyi intézeteinek sorába emelkedett.

Lapunk más helyén közöljük az Erdély Bank és Takarékpénztár Rt. 1927. évi mérlegét, amelynek számadataiból megállapítható, hogy

a pénzügyi intézet betétállománya ma már meghaladja a félmilliárd lejt,

miután az 1926. évi 357 millió lejről a betétek az elmúlt év folyamán 537 millió lejre emelkedtek. A betétállománynak ez a nagyarányú emelkedése élénken dokumentálja azt az osztatlan bizalmat, amely a pénzügyi intézet iránt a magántőkéségek részéről megnyilvánul.

A váltótáca 190 millió 988 ezer 37 lejes és a folyószámlai adósok 242 millió 272 ezer 571 lejes, összesen tehát a félmilliárd lejt megközelítő tétele arról tanuskodik, hogy

az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. az elmúlt évben teljes mértékben résztvett a gazdasági és pénzügyi élet vérkeringésében

és a reális hitelignélések teljes kielégítésével igyekezett a pénzügyi hiányon segíteni.

Különös figyelmet érdemel a készpénz és azzal egyenértékű bankári kö-

vetelések 150 millió 765 ezer lejes összege, amely a pénzügyi intézetek 1928. évre való teljes felkészültségét igazolja.

A bank példátlan mobilitását igazolja ez a hatalmas összeg,

amely a betétek körülbelül 30 százaléka, a saját tőke majdnem 400 százaléka felel meg.

A pénzügyi intézet erősségét legjobban igazolja az a körülmény, hogy az elmúlt év folyamán sem belföldi, sem pedig külföldi hitelt egyáltalában nem vett igénybe, Hargitay Bertalan vezérigazgató nagy koncepciójú üzletvezetési politikájának eredménye pedig az, hogy

a pénzügyi intézet tiszta nyeresége több mint kétszerese a megelőző évben kimutatott tiszta nyereségnek.

A mérleget az igazgatóság nevében Hargitay Bertalan, a bank ügyvezető igazgatója, Conrad Ottó, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ügyvezető igazgatója és P. O. Vassalopulo, a Banca Chrissoveloni vezérigazgatója irták alá, amely két nagy bankkal az Erdélyi Bank szoros érdekközösségben áll.

Örömmel állapítjuk meg, hogy hosszas kísérletezések után az Erdélyi Bank élére Hargitay Bertalan személyében olyan vezető keftült, aki a köteles bankári óvatossággal intézi a pénzügyi intézet ügyeit és akinek szolid, reális üzletvezetése nemcsak visszaállította a pénzügyi intézet régi presztizsét, hanem fáradhatatlan munkával és széles horizontú üzletpolitikával rohamosan viszi előre a fejlődés útján.

Fabrică de zahăr olandeză în Timișoara

Sondările firmei „Holländische Handlevar A. G. für Zuckerindustrie“

O delegație de experți a firmei din Amsterdam „Holländische Handlevar A. G. für Zuckerindustrie“ a fost în Timișoara să se informeze despre posibilitățile înființării unei mari fabrici de zahăr, care s'ar sprijini pe Banca Centrală Șvabească.

E vorba de investirea unui capital de 300 milioane de lei, iar producția este contemplată la 10,000,000 vagoane anual.

Primim cu rezervă această știre. Consumul intern de 11.000 vagoane

fiind acoperit de fabricile pe cari le avem deja și cari au produs în 1927 14.500 vagoane.

Au prisosit deci 3500 vagoane pentru export.

Prețul zahărului pe piața mondială fiind de 12 lei, este evident că producția pentru export este nerentabilă.

Intre astfel de împrejurări este greu de presupus că olandezii și-ar găsi rentabilitatea întreprinderii.

No. 1079—1928.

Invitare

la a XXXII-a adunare generală ordinară

a Corporațiunii Ind. din Cluj, care va avea loc la 18 Martie 1928 în caz de incapacitate la 25 Martie 1928, în ambele zile cu începere dela ora 10 a. m. în sala festivă a Camerei de Comerț și Ind. (Calea Victoriei 51), la care cu onoare vă invităm în numele Comitetului Corporațiunii Ind. din Cluj.

Cluj, la 1 Martie 1928.

Anton Moldovan, președinte.

Jakab Lajos, notar.

Program:

1. Deschiderea prezidială și delegarea celor doi membrii pentru verificarea proceselor verbale.
2. Raport asupra activității Comitetului în anul 1927.
3. Prezintarea socotelilor, stabilirea bilanțului și a contului de profit.

4. Raportul comisiunii cenzorilor și descărcarea de gestiune.

5. Stabilirea bugetului pe anul 1928.

6. Desbaterea propunerilor înaintate.

7. Alegerile (se vor alege 12 membri ordinari).

Spre știre la adunarea generală:

Propunerile cari nu au fost trecute în programul adunării generale, vor fi desbătute numai dacă aceste au fost înaintate comitetului cel puțin cu 4 zile înaintea adunării, semnate de 20 membrii.

Socotelile se pot vedea în localurile Corporațiunii cu 8 zile înaintea adunării generale între orele oficioase.

La adunarea generală posed drept de vot toți meseriașii membrii ai Corporațiunii, afară de cei cărora li s'au suspendat drepturile politice.

Intrucât adunarea din 18 Martie nu s'ar putea ține, pentru adunarea fixată pe 25 Martie nu vor fi expediate invitări noi, ci vom aduce aceasta la cunoștința membrilor numai prin ziare.

Meghivó,

Az Industria Bank Rt. 1928. évi április hó 3-án délután fél 5 órakerületi helyiségében (Fekete Sas-palota I. em.) tartja

XXI. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az elmúlt üzletévről. Az 1927. évi zárszámítások előterjesztése, a felügyelőbizottság jelentése, határozathozatal a tiszta nyereség felosztásáról és a felmentvény megadása.

2. Jelentés az alaptőke 25 millió lejre való emelésének engedélyezéséről és ezzel kapcsolatosan a jelenlegi 10 millió lejes alaptőkének 5 millió lej értékű új részvény kibocsátása által 15 millió lejre való felemeléséről.

3. Igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok választása.

4. Esetleges indítványok.

Nagyvárad, 1928. március 10-én.

Az igazgatóság.

Alapszabályaink szerint a közgyűlésre letendő részvények a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig helyezendők el az intézet pénztáránál.

A régi részvényeknek új részvényekre való kicserélése a közgyűléstől számított egy hónapon belül fog megtörténni.

Az Industria Bank Rt. zárszámadása az 1927. évről

Vagyon

Mérleg-számla 1927. évi december hó 31-én

Teher

Készpénz pénztárban	1,097.281,74		Részvénytőke	4,000,000	
Azonnal esedékes bankári követelések	726.396	1,823.677,74	1928. évi osztalékjogosultsággal	6,000,000	10,000,000
Váltók		19,754.788,05	Tartalékalap	517.757	10
Adósok		10,104.497,78	Nyugdíjalap	132.500	
Értékpapírok		78.521,50	Kétes követelések tartaléka	99.022	31
Ingatlanok		6,487.362,35	Iparvállalati tartalékok	200.702	949.981,41
Gyári felszerelések		1,298.779,82	Betétek könyveeskékre és folyószámlán		23,703.525,03
Gyári árukészlet		2,758.872	Hitelezők		6,097.001,28
Kétes követelések	738.671,16		Fel nem vett osztalékok		88.581,30
Beszédési váltók	124.384,64		Különfélék		521.484,61
Kezességek	500.000		Kétes követelések ellenszámla	738.671,16	
Iparvállalati érdekeltség	12,764.608,91	14,127.664,71	Beszédési váltók ellenszámla	124.384,64	
Különfélék		22.724,88	Kezességek ellenszámla	500.000	
			Iparvállalati érdekeltség ellenszámla	12,764.608,91	14,127.664,71
			Átmeneti tételek		465.130
			Nyereségáthozat az 1926. évről	16.736,69	
			Ez évi nyereség	536.783,80	
			Kétes követelések tartalékára fordítva	50.000	503.520,49
		56,456.888,83			56,456.888,83

Nagyvárad, 1927. évi december hó 31-én.

Stein Margit, pénztáros

Dr. Fleischer György, vezérigazgató

Beck Albert, cégvezető

Az Igazgatóság

A felügyelőbizottság

Banca Poporală Braşoveană S. A.

Brassói Népbank Rt.

Kronstädter Volksbank A. G.

VAGYON

Mérleg per 1927. december hó 31.

TEHER

Pénztárkészlet: készpénz és idegen effectiv pénzek bankoknál	3,348.398 12,545.673	22	15,894.071	22	Részvénytőke		15,000.000	
Váltók			63,478.037	79	Tartalékok:			
Folyószámlák bankszerü fedezettel			60,385.528	20	rende	5,000.000		
Adósok			1,112.502	22	nyugdíj alap	1,000.000		
Értékpapírok			779.654	26	kétes követelésekre	300.000		6,300.000
In. allan			5,344.901		Betétek:			
Szavatosságok Lei 2,510.061					könyvecskékre	108,853.842	28	
Leltár			1,221.339	67	folyószámlán	10,239.261	60	119,093.103
Átmeneti			235.475		Fel nem vett osztalékok			301,579
					Visszleszámítás:			
					Banca Naţionala-nál	2,000.000		
					más intézetnél	2,000.000		4,000.000
					Szavatosságok Lei 2,510.061			
					Nyereség:			
					Előhozat 1926-ról	104.243	74	
					tiszta nyereség 1927-re	3,652.581	99	3,756.825
			148,451.509	36				148,451.509
								36

VESZTESÉG

Veszteség—Nyereség-számla per 1927. december hó 31.

NYERESÉG

Betét-kamatok			5,054.267	80	Nyereség-áthozat 1926-ról		104.243	74
Adó és illetékek:					Kamatok		6,671.991	22
kereseti adó	1,075.884				Jutalékok és különféle bevételek		6,127.599	79
betétkamatadó	444.302		1,520.186					
Fizetések, üzleti költség stb.			2,572.555	22				
Nyereség:								
előhozat 1926-ról	104.243	74						
tiszta nyereség 1927-re	3,652.581	99	3,756.825	73				
			12,903.834	75				
							12,903.834	75

1927. december 31.

A Felügyelőbizottság

Az Igazgatóság

Banca de Credit din Transilvania S. A.

Erdélyi Hitelbank Részvénytársaság Arad. Fiókok: Brassó--Déva.

VAGYON

Mérleg-számla 1927. évről.

TEHER

	Lei	b	Lei	b		Lei	b	Lei	b
Pénztárkészlet készpénzben, külföldi pénznemekben és szelvényekben			23,008.668		Részvénytőke:				
Intézeteknél elhelyezett tőkék			29,347.918		40.000 drb. régi részvény á 500	20,000.000			
Váltótárca			122,572.514		60.000 drb. új kib. részv. 1927. VII/1-től járó osztalék-jogosultsággal á 500	30,000.000		50,000.000	
Adósok	209,121.062				Tartalékalap*			15,695.562	
Aradi Ipar- és Népbank tartozása átvállalt betétekből	14,685.059		223,806.121		Kétes követelések leirási tartalékalapja			3,000.000	
Vállalati részvényérdekeltség k és más értékpapírok			11,105.687		Tisztviselői nyugdíj és segélyalap*			3,675.633	
Szavatosságok			19,464.069		Néhai Müller Károly alapítv. Betétek könyvecskékre és folyószámlára	252,986.892		662.700	
Ingatlanok:					Aradi Ipar- és Népbanktól átvállalt betétek	14,685.059		267,671.951	
Intézeti székház és Strada Eminescu 2. sz. bérház			250.000		Hitelezők			51,739.590	
Üzleti berendezés			1		Fel nem vett osztalékok			67.082	
					Szavatosságok			19,464.069	
					Atmeneti tételek			6,640.748	
					Nyereség:				
					Előhozat 1926. évről	612.901			
					1927. évi tiszta nyereség	13,324.742			
						13,937.643			
					Kétes köv. tartalékolva	3,000.000		10,937.643	
			429,554.978					429,554.978	

*) Javaslataink elfogadása után a tartalékalap Lei 17,500.000-re, a nyugdíjalap pedig Lei 4,676.633-ra emelkedik.

Arad, 1927. évi december 31-én.

A könyvelésért:

Gaál József

aligazgató

A z i g a z g a t ó s á g:

Httöi Adler Andor, Dr. Bogdan Virgil, Fejér Gábor, vezérigazgató. Löwenbach Alfréd, Tedeschi Victor, Zima Tibor

Ezen mérleg-számlát a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összegegyeztettük és mindenben helyesnek és tökéletesen rendben lévőknek találtuk.

Arad, 1928. évi március hó 6-án.

A f e l ü g y e l ő b i z o t t s á g:

Braun Mór, elnök. Axenfeld Jaques, Bódi Bódog, Embey Iván, Maresch Gyula, Popovici Virgil, Trimbitioni Traian.

A „Bergmann Electricitäts-Werke A. G.” terjeszkedése Romániában

Betéti társasággá alakult a kolozsvári „Electrocomert”

Mult számunkban közölt cikkünk a kolozsvári „Electrocomert” cégről hiányos információk alapján néhány téves adatot tartalmazott és műszaki kifejezésekben nem volt teljesen pontos, miért is szükségesnek tartottuk az „Electrocomert” cégtől közvetlenül kérni felvilágosítást. A cégtől a következőket sikerült megtudnunk:

A német nagyipar, különösen az elektromos nagyipar, az egész világot behálózó kereskedelmi szervezeteit a világháború befejezése után minden országba, így Romániába is kiküldötte és ezen szervezetek igyekeztek a fennálló kereskedelmi szerződések alapján régi kapcsolataikat felvenni. A nagy német cégek között a „Bergmann” cég, mely cég minden szakember előtt ismeretes, csak a legutóbbi két évben kezdte meg működését a romániai piacon, mikor is az egész országra szóló vezérképviseletét a „Creditul Extern S. A. Bucuresti” cégnek átadta.

A romániai piac, főleg a csatolt területek piaca azonban a gazdasági krízis idejére is olyan erősen foglalkoztatott, hogy

a bukaresti vezérképviselet szükségesnek tartotta a Bergmann cég további bevezetése és a piac gyorsabb kiszolgálása céljából a csatolt területek részére külön képviselet létesíteni.

Az erre vonatkozó tárgyalások gyorsan eredményhez is vezettek és így kezdte meg képviseleti alapon való működését a kolozsvári „Electrocomert”. A cég egyedüli tulajdonosa a képviselet átvételkor Farkas Dezső volt, ki néhány hónapi működés után felismerte ezen képviselet nagy fontosságát és hivatását, miért is közkereseti társasággá alakulva társul vette magához Frankfurter Imre elektromérnököt és Weinberger Henriket, mely társulással a képviselet minden üzleti ága megkapta a maga szakemberét. A vállalat technikai és műszaki ügyeinek intézését Frankfurter Imre mérnök látja el, a kereskedelmi ügyeket Farkas Dezső, a vállalat adminisztrációs részét pedig Weinberger Henrik vezeti.

A világhírű Bergmann Electricitäts-Werke A. G. Berlin felőli munkaprogramjában jóformán az összes cikkeket, melyek az erősáramú elektromosságban előfordulnak.

és az általa gyártott anyagok, gépek és készülékek a piacon mint elsőrendű áruk ismeretesek, melyek mindegyike a Bergmann gyár ismert védjegyén kívül a V. D. E. (Verein Deutscher Elektrotechniker) védjegyét is viseli annak bizonyítékául, hogy ezeket az árukat a német előírásoknak is megfelelőeknek találták.

Az Electrocomert Kolozsváron, Str. Regina Maria 35. szám alatt levő le-rakatában ezeket a cikkeket mind raktáron tartja és abban a kellemes helyzetben van, hogy minden ilyen irányú szükségletet, vagy érdeklődést azonnal el tud intézni. Szállít a világhírű Bergmann motorokon, dynamókon, generátorokon és transzformátorokon kívül mindenféle magas és alacsony feszültségű készülékeket, ventilátorokat, porszívógépeket, apró szerelési anyagokat, szigetelt és szigetelés nélküli vezetéseket, földkábeleket, azok szerelvényeit, az országban eddig csak utánzatokból ismert eredeti „Bergmann” esőveket, mindenféle háztartási főző- és fűtőkészü-

lékeket, továbbá izzólámpákat mindenféle kivitelben és erősségben. A cég műszaki osztálya díjtalanul készít költségvetéseket önálló villamostelepkről, gyárberendezésekről, melyek építésében többéves gyakorlat biztosítja a felek pontos és gondos kiszolgálását.

Az Electrocomert cég a Bergmann képviselet mellett még egy

Banca Ardeleană și Cassa de Păstrare S. A. Cluj

Intrând în legături mai strânse cu Banca Chrissoveloni, „Banca Ardeleană și Cassa de Păstrare” din Cluj a luat o desvoltare, în cât

a devenit una din băncile cele mai mari și mai solide din Transilvania.

Publicăm la alt loc bilanțul numitei bănci pe 1927, din care se constată că

depunerile încredințate băncii trec de jumătate miliard lei.

În anul trecut depunerile au fost de 357 milioane lei, în 1927 au ajuns cifra de 537 milioane, deci un spor de 180 milioane, care corespunde la un plus de 50% față de anul trecut.

Portofoliul cambiilor arată 191 milioane lei, conturi curente debitoare 242 milioane 272.571 lei arată partea importantă cu care

a contribuit în anul trecut Banca Ardeleană și Cassa de Păstrare” la satisfacerea cererilor de credite ale pieței ardelenice.

Numerarul în casă și la bănci arată suma de 150 milioane, 765.513 lei, arată mobilitatea incomparabilă a băncii reprezentând 30% din depunerile și o sumă împărțită față de capitalurile proprii.

Soliditatea băncii apare din faptul, că

A temesvári Leszámitolóbank 20 százalékos osztalékot fizet

A temesvári Leszámitolóbank Részvénytársaság igazgatósága március 9-én tartott ülésében állapította meg az intézet 1927. évre vonatkozó mérlegét, mely a nyereségelővitel betudásával 5.505.650 lej nyereséget tüntet fel és elhatározta, hogy a március 20-án megtartandó közgyűlésen javasolni fogja, miszerint a tartalékalap megfelelő dotálása mellett, úgy mint az előző évben, ismét netto 120 lej (20%) osztalék fizetessék ki részvényenként, míg az alapszabályszerű levonások után fennmaradó 1.189.175 lej új számlára vezetessék elő.

A közgyűlési meghívót, valamint az intézet mérlegét lapunk más helyén közöljük.

Publicație de licitație

Aduc la cunoștința generală, că Cassa de Păstrare „Interesul public” S. A. din Cluj, va vinde cu intervenția mea în localurile sale din Cluj, Calea Victoriei nr. 2, conform §-lui 306, din Codul Comercial prin licitație publică:

1. La 19 Martie 1928 la ora 3 p. m. un inel cu brilliant cu prețul de strigare 500 lei.

2. La 19 Martie 1928 la ora 3 și un sfert p. m., 60 buc. pâlării, 6 buc. mașini de cusut și un motor cu 1/2 HP. cu prețul de strigare de 64.000 lei și

3. La 19 Martie 1928, la ora 3 și

nagy német világcég: a Gebrüder Körting, Körtingsdorf bei Hannover képviseletét is bírja,

mely cég Dieselmotorjairól, gázmotorjairól, víz- és gőzfűtési berendezéseiről, injectorjairól és armaturáiról lires.

Magunk részéről csak örömmel üdvözölhetjük a két német világcég terjeszkedését Romániában és biztosra vessük, hogy az Electrocomert cégnek az említett két gyár elsőrangú gyártmányai bevezetésére irányuló törekvéseit teljes siker fogja koronázni.

in anul trecut banca n'a făcut apel nici la capitaluri streine, precum nici la capitaluri interne.

Rezultatul acesta a putut fi obținut prin excelenta conducere a directorului general d. Hargitay Bertalan.

Prosperitatea băncii se găsește în creștere, profitul curat este de două ori atât, cași în anul trecut.

Bilanțul este semnat în numele consiliului de administrație de către d. director general al băncii Hargitay Bertalan, d. Otto Conrad director girant al băncii „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank” și de P. O. Vassalopulo, directorul general al băncii Chrissoveloni, — indicând și prin aceasta legăturile strânse cu cele două institute financiare mari.

După dibuiri și experimentări constatăm cu plăcere că

banca și-a găsit în persoana dlui director Hargitay Bertalan un conducător cu mult tact

a cărui politică nu numai că a restabilit bunul renume de altădată al băncii, dar printr-o muncă neobosită inspirată de concepții mari a determinat și prosperarea la care a ajuns banca.

3/4 p. m., diferite tablouri, vase, porțelanuri și antichități cu prețul de strigare de 150.000 lei.

Lista obiectelor care vor urma să fie licitate, se pot privi în biroul avocatului dr. Alexa Nagy în Cluj, Calea Victoriei nr. 3.

Vadiul este de 10 la sută, care se va depune înaintea începerii licitației. Prețul de cumpărare se va plăci imediat la fața locului, împreună cu 2 la sută taxa de cumpărare.

Cluj, la 13 Martie 1928.

Dr. Laurențiu Nistor
notar public.

Informațiuni

Modificări în tariful de călători CFR. Prin tariful local de călători valabil dela 1 Ianuarie 1928, înființându-se taxe pentru călătorii combinate cu trenuri accelerate și personale, direcțiunea generală CFR. a dispus ca aceste bilete combinate, emise pentru o distanță pe care se va parcurge cea mai mare distanță cu trenul accelerat, iar cu trenul personal sau mixt numai o distanță până la 30 klm., să fie calculate pe toată distanța după tariful trenurilor accelerate. Această dispozițiune urmează să intre în vigoare cu începere de 15 Martie a. c.

HIREK

A Kolozsvári Kereskedelmi Bank Rt. két százalékkal leszállítja a betéti kamatlábat. A Kolozsvári Kereskedelmi Bank Rt. közli igen tisztelt üzletfeleivel, hogy a folyó évi április hó 1-től számítótó érvénnyel, a betéti kamatlábat 2%-kal leszállítja.

Uj igazgatósági tagok az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál. Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár fiatal erők bevonásával frissíti fel igazgatóságát. Értésülésünk szerint a pénztár az idei rendes közgyűlésén báró Andrányi Lajos és Takácsy Miklóst, az aradi gazdasági életnek ezt a két kiváló reprezentánsát beválasztják az igazgatóság tagjai közé.

Növelte érdekltségét Oravicán a Temesvári Első Takarékpénztár Rt. A Temesvári Első Takarékpénztár Rt. az Oravicai Kereskedelmi és Iparbanknál levő eddigi huszszázalékos részvényérdekltségét negyvenöt százalékra növelte. A pénztár legutóbb megtartott igazgatósági ülésén a Temesvári Első Takarékpénztár vezérigazgatóját, Szeltmann Pált az Oravicai Kereskedelmi és Iparbank elnökévé választották meg.

Az Oravicai Kereskedelmi és Iparbank új igazgatósági tagjai. Az Oravicai Kereskedelmi és Iparbank közgyűlésén, melyről már hírt adtunk, a tavalyi 45 lej helyett ez évben 50 lej osztalék kifizetését határozták el. Az új elnök személyén kívül az igazgatóság új tagjaként Frank Józsefet (Anina) és Stoiačovici Gézá (Rakadia) választották meg, míg dr. Baumann Izsót az intézet alelnökévé választották meg egyhangulag.

Chamotte (tűzálló) téglák hornyolt cserép

legolcsóbb árban, legjobb minőségben.
LÉDERER MÁRTON

Chamotte-tégla, Cserépgyár és Mészégető Rt. Alesd

Központi iroda:
Oradea-Mare, Strada Berthelot 6.

Telefon: 15-34.

Cuji képviselet:

Szénási Józsefné és Társa
építőanyagraktár, Str. Mănășturului 8.

Budapestre utazik??

20% engedményt kap mint ezen lap előfizetője olcsó szobaárainkból, 10% engedményt kap olcsó éttermi árainkból. (Kitűnő házi konyha.) 5 pengőt megtakarít autótaxi költséget, mert gyalog átjöhét egy perc alatt a pályaudvarról. OTTHON ERZI MAGÁT jól fűtött szobáinkban. Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg. Saját érdeke ezen előny folytán, hogy okvetlenül nálunk szálljon meg

GRAND HOTEL PARK

nagyszálló BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10

A keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben!

Autólakkokat

Email fehér és színes lakkokat, minden ipari célra szükséges lakkokat és festékeket legjobban és legolcsóbban azonnal szállít

„LEDA” Rt. Lakkgyár

Timșoara.

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A. Első Romániai Elektromosgyár Rt.

Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărișelor No. 1.
(Apáca-utca, Erzsébet-süirdő.)

Saját gyártmányu szerelési és magasfeszültségű anyagok. Műszerek: Hartmann & Braun.
Szénkefék: Sächsische Dynamobürstenfabrik. Motorok: Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon. —

Saját tőkéi 85 millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez.

Áruraktárai a vasut mellett

Engedélyezett devizahely.

Betéteket elfogad!!

Affiliált intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénzt. Rt. Tordán
Alsófehérvári Takarékpénzt. Rt. Nagyváradon
Rt. Nagyváradon és Takarékpénzt. Rt. Gyulafehérváron
Székelyudvarhelyen Rt. Székelyudvarhelyen
Sz. Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénzt. Rt. Szászrégenben és Népsz. Rt. Bánffyváradon

Eredeti

„M. A. V.”

cséplők, DIESEL, BENZIN, PETROLEUM nyersolaj-
motorok

és locomobilok, több évi részletfizetésre kaphatók

„Gépvásárnál”

BRASSÓ,
Vasut utcai vám mellett!!

Fatma,

Arad, gyárt

mindennemű fehér és litografált bádogdobozokat, rézkiilincset és ajtócímkéket, különböző tömegekket ???
KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A. Első Romániai Elektromosgyár Rt.

Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărișelor No. 1.
(Apáca-utca, Erzsébet-süirdő.)

Saját gyártmányu szerelési és magasfeszültségű anyagok. Műszerek: Hartmann & Braun.
Szénkefék: Sächsische Dynamobürstenfabrik. Motorok: Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

FONDAT IN ANUL 1812

J. și C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

Producerea lemnului
Industria lemnului
Comerțul lemnului

Despre toate fazele pieței vă informează precis și la timp

A fatermelés
A faipar
A fakeskerkedelem

minden fázisáról pontosan és részletesen számol be a

„LEMNUL”

„HOLZZEITUNG”

singura revistă de resieră bilunară din Ardeal care apare în românește, nemțeste și ungurește. Toate evenimentele forestiere interne și externe, situația pieței, articole scrise de cei mai de seamă specialiști, informațiuni etc. etc.

Revista fiind răspândită, rezultatul anunțurilor este sigur.
Redacția și administrația:

TIMȘOARA, Piața Libertății 3.

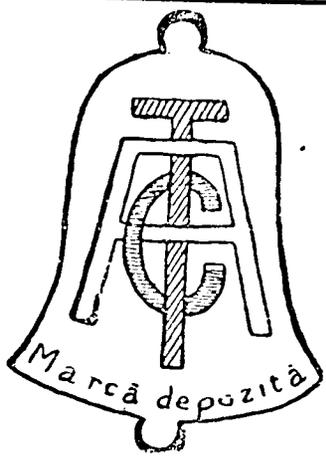
Red. din Cluj: — Kolozsvári szerkesztőség:

Cluj, Str. Minerva 7. Telefon: 4-44.

Erdély egyetlen román, német és magyar nyelven kéthetenként megjelenő szaklapja. A külföld és belföld összes szakmai eseményeiről, piaci helyzetéről és friss, szakemberek által írt cikkekben és riportokban tájékoztatja olvasó táborát.

A lap elterjedtsége biztosítja a hirdetések eredményét.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Cu această marcă este prevăzută
fiecare obiect de argint și lux fa-
bricat în fabrica

„TACĂMUL” din
CLUJ.

Finetă de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de
bijuterii mai bune. Numai pentru revânzători.
„TACĂMUL” fabrică de argintării, Cluj.
Str. N. Iorga N. 11/A. — Telefon: 4-82.
Adresa telegrafică: „Tacămul”.

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon:
7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon:
7-58.

Aradi Textilgyár
Részvénytársaság

Ardealul Economic
Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20'—
Szöveg között cm²-
ként — — Lei 15'—
Többi hirdetési ol-
dalon — — Lei 10'—
Egy garmond sor Lei 80'—

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCĂ, COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și Rezerve
Lei 62.100.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAL.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Fondată la anul 1887.

Fondată la anul 1887.

VICTORIA

Institut de Credit și Economii S. A. Arad

Sucursale:

Chișineu-Criș, Șiria, Ineu,
Radna, Rövine, Bu eni și
Aradul-Nou.

Agentii:

Săvârșin și Grănicerii

Capital și Fonduri proprii
Lei 50.000.000

Resurse Lei 500.000.000

Să ocupă cu toate afacerile bancare Are
legătură cu toate băncile din țară și cores-
pondenți în toate centrele mari ale lumii
Bancă autorizată pt. operațiuni de devize

Intreprindere proprie:

„NORA”

Fabrică de măști și perii în Arad

Schwäbische Zentralbank

Aktiengesellschaft, Temesvar

Tel.-Adr.: Schwabenbank. Gegründet 1895. Tel.-Adr.: Schwabenbank
Telef.: Bankabteilung 4, 255, 972. Devisenabteilung 1116, 1117, 1894, 1895

Aktienkapital Lei 20.000.000
Reservefond Lei 20.000.000
Spareinlagen ca Lei 375.000.000

Zentrale: Timisoara-Cetate, Piața Unirii (Domplatz, No. 9).
Wechselstube: Timisoara-Cetate, Str. Lonovics 1 (bischöfl. Palais).
Filiakassa: Timisoara-Josefin, Bul. Berthelot (Kossuthplatz) No. 9.
Timisoara-Fabrica, Piața Traian (Kossuthplatz) No. 3.

Filialen:

Alexanderhausen, Billed, Buziasch, Grosssanktnikolaus, Grosska-
roly, Hassfeld, Karansebesch, Lenauheim, Liebling, Lugosch,
Neupetsch, Neusankpeter, Perjamosch, Semlak, Tshanad, Tschene,
Vinga, Warjasch.

Exposituren:

Albrechtsflor, Albeschenowa, Gertianosch, Grossjetscha, Johan-
nisfeld, Knez, Kegievich, Neusiedl, Ostern, Gross-Scham, Hodoni.
Günstige Verzinsung von Spareinlagen, kulante Durchführung aller
Bankgeschäfte, Kauf- u. Verkauf von Valuten u. Devisen Ausstellung
von Zollschechs.

Maschinenabteilung: Temesvar-Josefstadt Herrengasse (Str. I. C.
Bratianu) No. 1. —:—: Telephon 23-52.

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.
Fiokintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkési 30 millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.